Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 26 (17149) | 1986 оной январиин 31, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

МАЛШАДАЙ МҮРЫСӨӨНДЭ — үргэн дэлисэ

ҮШӨӨЛ һАЙНААР ХҮДЭЛХЭ АРГАТАЙБДИ

Урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхэдээ, хэрэг ажалайнгаа урагшатай ябахада хүн бүхэн, бүхы коллективэшье урматай хүдэлдэг гээшэ ааб даа. Энэшье манай фермынхидтэ хабаатай гэжэ һананаб.

Үнгэрэгшэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ, мүн 1985 ондо манай Нюгын фермын һаалишад, малшад һайнаар хүдэлжэ гараа, мүнөөшье тэрэ эршээ алдаагүй ябана гэжэ хэлэхэ үндэһэн бии.

Бидэ һү гүрэндэ тушааха урда табан жэлэй түсэбые болзорһоонь 5 һараар урид дүүргээ һэмди. Жэшээлхэдэ, бүхыдэнь 23,5 мянган центнер сагаан эдеэ гүрэндэ худалдаха даабаритай һаа, тэрэнээ 28,2 мянган центнертэ хүргэһэн байнабди. Мүн үнгэрһэн жэлдэ фермэмнай 5500 центнерэй орондо 7000 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда сэуулаа юм.

Байгша оной январь һарадашье һүн яһала ехэ һаагдажа байна. Эхэ малайнгаа һаянкайл олоороо туғаллажа эхилээд байбашье һаань, олонхи һаалишаднай үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр үдэрэй 7,5—7,8 килограмм һү абана. Эдэ үдэрнүүдтэшье һүн нэмэжэ үргэлжэлһээр, Хэрбээ январиин түрүүшын арбан хоногто фермэдэ хамтадаа 171,4 центнер һүн абтаһан байбал, һүүлэй арбан хоногто 174,5 центнер һүн һаагдаба. Жэшээлхэдэ, минии оорымни харууһалдаг 25 үнеэдэй 21-ниинь һаалгадаг. Шэргэхэ дүтэлжэ хожорһон малшье бии. Мүнөө тэдээнһээ үдэрэй 150—155 килограмм һү абанаб. Ондоогоор хэлэбэл, үнеэн бүхэнһөө үдэрэй 8 үлүүтэй килограмм һүн һаагдана гээшэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, энэмнай тиимэшье ехэ бэшэ юм ааб даа. Гэхэтэй хамта дээрэ хэлэгдэһэн тоо, баримтанууд манай фермэдэ һү һаалиие үшөөл дээшэлүүлхэ, урагшаа бүри горитой алхам хэхэ арга боломжын бии байһаниие гэршэлнэ.

Тариан ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй амжалтатайгаар ажаллаһанайнь ашаар малнай бүхы үбһэ тэжээлээр яһала һайн хангагданхай үбэлжэжэ байна.

Һаамхай үнеэн бүхэндэ үдэрэй 9,5 килограмм тэжээлэй единицын хэмжээнэй үбһэ хоол эдюулэгдэнэ. Талха тарианай зүйл, һолоомон халуун ууралда, уһанда дэбтээгдэжэ, эһээгдэжэ үгтэдэг. Үнеэд үдэрэй гурба дахин һаагдана. Һая туғаллаашадыень үдэрэй 4 һаанабди.

Тэрэшэлэн хүн бүхэн тодорхой уялга абажа, хоорондоо мүрысэн хүдэлдэг юм. Мүрысөөнэй дүн арбан хоног бүхэндэ согсологдожо, түсэбөө, уялгаяа дүүргэһэн һаалишадта улаан тугхан, мүнгэн шангууд барюулагдадаг. Гадна эндэмнай зооветеринарна һуралсал недели бүхэндэ үнгэргэгдэнэ. Ажахын ахамад зоотехник В. И. Уржанов, мүн бусад мэргэжэлтэдэй хүтэлбэрилгэ доро бидэ малые хайшан гэжэ эдеэлүүлхэ, һааха, тугал, яажа һайнаар абахаб, үнеэдые искусственнэ аргаар урэжүүлхэ тухай заабари шудалдагбди. Энэнь илангаяа залуу һаалишадта ехэхэн туһатай гэб даа.

Эдэ бүгэдэ һү һаалиие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитой нүлөө үзүүлнэ гээшэ.

Гэхэтэй хамта манай фермэдэ үшөөшье һайн үрэ дүнгүүдые туйлаха арга боломжо гүйсэд бии. Эндэмнай 400 үнеэдэй томо байра баригданхай. Үнеэдые, һааха, шэбхэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри оньһожоруулагданхай. Малаа байра соогоо уһалха түхеэрэлгэ, мүн тэжээл бэлдүүлхэ цех, нарай тугалнуудай байрашье бии.

Нёдондо манай фермэдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1919 килограмм һүн һаагдажа, коллективнай район соогоо бүхы 28 фермэнүүдэй дундаһаа долоодохи һуури эзэлээ һэн. Урда жэлэйхидэ орходоо үнеэн бүхэнһөө 254 килограммаар ехэ һүн абтаа.

Теэд туйлаһан үрэ дүнгүүднай бидэнэй һанаае хүсэд хангажа шадахагүй байна. Үйлэдбэридэ бии болгогдоһон бүхы арга боломжонуудые бүри һайнаар хэрэглэхэ, эрдэм-техникын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые хаа хаанагүй үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, хүн бүхэнэй хүдэлжэ байһан газарта ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ эрилтэ мүнөө табигдана ха юм.

Үнгэрһэн жэлдэ фермын эгээл үнинэй һаалишад Е. И. Грудинина, С. Д. Тарбаава, Т. Б. Доржиева, Г. Б. Дондокова гэгшэд лэ үнеэн бүриһөө 2005—2409 килограмм хүрэтэр һү һааһан байна. Тиихэдэнь зургаан хүмнай үнеэн бүхэнһөө оройдоол 1700 килограммһаа доошо һү абаа бшуу. Хэрбээ һаалишан бүхэнэй үнеэдэйнгээ тус бүриин һү һаамые адагынь 1950—2000 килограммда хүргэжэ шадаа һаань, хэды ехэ сагаан эдеэн нэмэгдэжэ абтаха байлэйб.

Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, манайда һаалишад ходо һэлгэгдэнэ. Илангаяа залуушуул юундэшьеб удаан тогтожо хүдэлнэгүй. Һайнаар, ашаг үрэтэйгөөр хүдэлхэ арга боломжо манда бии гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Үнэн зүрхэнһөө оролдоод, ехэ һү һаагаад байбал, салин хүлһэн, нэмэлтэ түлөөһэн, шаншье горитой үгтэнэ ха юм. Минии һанахада, бодотоор хүдэлхэ эрмэлзэлтэй, үнэн шударгы, урдахи харюусалгаа һайн мэдэхэ хүнүүдые һаалишадаар шэлэжэ табиха, илангаяа комсомолшууд, залуу коммунистнуудые эндэ хүдэлхеэр эльгээхэ хэрэгтэй. Үнэндөө дайралдаһан лэ хүниие һаалишан болгохо ушар үсөөн бэшэ ушаргадана. Энээниие совхозой хүтэлбэрилэгшэд, зооветмэргэжэлтэд, партийна организаци, мүн эндэхи партийна бүлэг (парторгрупорг Е. Д. Доржиева — фермые даагша) анхаралдаа абаха зэргэтэй.

Үнеэд ёһотойл шэмэтэй һайн тэжээл эдихэдээл һү ехээр үгэдэг гээшэ. Энэ талаар бүхы заабариин ёһоор, шанартайгаар дарагдаһан силос тон хэрэгтэй. Теэд манай эндэ кукурузын ногоон намаа набшаар дарагдаһан силос ходо дуталдана. Ехэнхидээ шарлаха болошоһон тарианай ургаса, зеленко сэбшэжэ, нүхэндэ хэхэдэнь тэрэнь хуурай, шэмэ шүүһэ багатай силосһээ байха, сенажшье бэшэ гэхээр тэжээл болоно. Тэрэниие үнеэд биратай эдидэггүй, һүеэ оодотэй нэмээдэггүй.

Саашадаа коллективээ бүри һайнаар бэхижүүлжэ, һаалишадай ходо һэлгэгдэхэ ушарые үгы болгоод, бүхы шэмэ шанарыень тэнсүүлэн тааруулһан рационоор малаа эдеэлүүлдэг болсод байбал, бидэ эрхим үрэ дүн туйлаха гүйсэд аргатайбди. Бодотоор хүдэлхэ эрмэлзэлтэй ерэһэн залуушуулые хажуудаа абажа һургаха, дахуулха дүршэлтэй хүнүүдшье манда бии бшуу.

Ажахынгаа ори ганса фермые ёһотойл түрүү зэргэдэ гаргаха, ехэ һүнэй бодото фабрика шэнги болгохо тушаа совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд оролдохо байһаниинь лабтай. Харин бидэ дүршэлтэй һаалишад коллективээ урагшань татаха тушаа хүсэ шадалаа баһал гамнахагүйбди. Би 1986 ондо үнеэн бүхэнһөө 2500 килограммһаа бага бэшэ һү абаха хүсэлтэйб.

Е. ГОРБОВА,
Зэдын районой
Борьёогой совхозой
Нюгын фермын һаалишан.

3 МЯНГАТАНАЙ ФЕРМЭДЭ

Кабанскын шубуунай фабрикын Колесовскын 2-дохи һү һаалиин фермэдэ манай районой һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ олон жэлдэ удаа дараалан түрүүлжэ ябаһан Евгения Петровна Перевозникова хүдэлдэг. Үнгэрөөшэ жэл тэрэ үнеэн бүриһөө 2809 килограмм һү һааһан байна.

Үнеэн бүриһөө 3445 килограмм һааһан Валентина Георгиевна Перевозникова хоёрдохи, залуу һаалишан мүнөө наһанайнгаа амаралтада гараһан Т. П. Перевозниковагай орондо хоёр жэлэй саада тээ хүдэлжэ эхилһэн Галина Перевозникова гурбадахи һуури эзэлээ. Г. А. Горбова ба Н. Р. Агафонова гэгшэд гурбан мянгатанай республиканска клубай гэшүүд мүн лэ болобо.

Зоотехник мэргэжэлтэй, КПСС-эй гэшүүн Тамара Ивановна Чмелевагай хүтэлбэри доро энэ фермэдэ зургаан һаалишан хүдэлдэг юм. Ажал хүдэлмэриин зүбөөр эмхидхэгдэһэнэй, һаалишадай ехэ оролдолго гаргаһанай ашаар тэдэнэр нёдондо бүхыдөө фермээрээ үнеэн бүриһөө 3224 килограмм һү һаагаа һэн, тиигэжэ һү үйлэдбэрилгоор жэлэй түсэб 107,5, гүрэндэ худалдалгаар — 111 процентээр дүүргэгдэһэн байна.

Фермын коллектив нинтын малай үбэлжэлгые амжалтатай һайнаар үнгэргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой.

А. ХАЛТУЕВ.

АШАЯА ХАРЮУЛХАЛ БАЙХА

Томо, тарган үхэрнүүдые мяханда тушаахын тула тэдэниие буруу, хашараг байхаһаань хойшо һайн харууһа, тэжээлдэ байлгажа, түргэнөөр түлжүүлхэ хэрэгтэй гэжэ малшад хэлэдэг ааб даа. Тобир, сула бэетэй малые шахахада шэгнүүрээ ехээр нэмээжэ, мяха, оохоо түргэн зузааруулна бшуу.

Тэрэшэлэн үсхэбэридэ табигдаха эмэ бурууннуудые баһал иигэжэ харууһалхада алишье талаараа һайн ааб даа.

Эгээл тиимэһээ Тельманэй нэрэмжэтэ совхоз шахан таргалуулжа, мяханда тушааха эрэ бурууннуудые, хашарагуудые, мүн жэжэ малые түлжүүлхэ тусхай фермэ эмхидхээ юм. Далайтан гэжэ газарта урдань байһан һү һаалиин фермын малай хуушан байрануудые һэльбэн шэнэлжэ, газаа үхэрнүүдые эдеэлүүлхэ хорео олоор түхеэрээ. Хобто кормушкануудые хээ.

Мүнөө эндэнь ажахын бүхы гүүртэ, фермэнүүдһээ суглуулагдаһан 450 гаран буруу, хашарагууд томо, жэжээрээ илгагдаад байлгагдана. Тэдэниие зургаан хүн харууһална, эдеэлүүлнэ. Тэдэнэр хуу дүршэлтэй бэрхэ малшад.

— Энээнһээ урагша жэжэ мал гол түлэб эндэ тэндэ багахан гүүртэнүүдтэ байлгагдадаг һэн. Теэд эндэхи ажалые оньһожоруулха, үбһэ тэжээлыеньшье һайнаар буйлуулжа үгэхын аргагүй байгаа. Тэдээн бүхэндэ үбһэ, һолоомыень зөөжэ үгэхэ гээшэнь бэрхэтэй болодог бэлэй, — гэжэ эндэхи малшадай звеное даагша ахалагша малшан Б. Багданмаксаров хэлэнэ.

— Томодхогдоһон фермэ эмхидхэхэдэ алишье талаараа һайн байна. Малда тэжээл тааруулагдаһан рационоор эдюулэгдэнэ, тэжээлшье дэмы үрилтэ хорлтодо оруулагданагүй. Бидэнэртэ хүдэлжэ байһан малшадташье амар болоо, — гэжэ үхэршэн Мунко Базаров хөөрэнэ.

Эндэнь МТЗ түхэлэй хоёр трактораар тэжээл таһалгаряагүй зөөгдэжэ байдаг. Жэшээнь, талха тариагаар буйлуулагдаһан шэнгэн бурдууг тэжээлэй түбэй цехһээ зөөгдэнэ.

— Урдань иимэ жэжэ мал үбэлэй сагта шэгнүүрээ нэмээхэһээ байха, ехэнхидээ туража ондо ородог байгаа. Харин мүнөө жэжэхэн бурууннуудһаа эхилээд, тээ томохон хашарагууд хүрэтэрөө шэгнүүрээ яһала горитой нэмээнэ. Үнгэрһэн ноябрь—декабрь һарануудта үхэр бүхэмнай шэгнүүрээ сүүдхын 650—700 граммаар нэмээгээ юм. Дулаан байрада хонуулагдаад, нормын ёһоор буйлуулагдаһан тэжээл эдеэд байхадаа мал ондоол даа, — гэжэ нүхэр Балданмаксаров хэлэнэ.

Нээрээшье эндэ январиин янгинама хүйтэндэ газаа эдеэлүүлэгдэжэ байһан буруу, хашарагууд ссонь бээрэжэ, бэгзылдэшэһэн борбогорхон юумэд харагданагүй. Хуу монсогорхонууд, үһэ ноһоёо долёоһон, шадалтай малай шэнжэ үзүүлнэ.

— Эдэ хашарагуудай тээ томохон, тус тустаа 280—300 килограммһаа дээшэ татадаг болоходонь эрэнүүдыень һүтэйн отделениин шахамалай гүүртэ ябуулдагбди. Харин эмэнүүдыень үсхэбэридэ табигдаха гунжадай фермэ абаашагдадаг юм, — гэжэ ахалагша малшан хэлэнэ.

Һүтэйн шахамалай гүүртэдэ мүнөө үснь 180 үхэр таргалуулагдажа байна. Ахалагша малшан Ж. Д. Банзаракцаев түрүүтэй 4 хүн тэдэниие харууһална. Үнгэрһэн жэлэй һүүл багаар эндэһээ 200 гаран шахамал мяханай комбинадта тушаагдаа һэн. Тэдэнь тус бүридөө 350 килограмм татаа.

— Иигээд байгша оной нэгэдэхи кварталда мяханда тушаагдаха үхэрнүүдые һая шэгнэхэдэ, тус тустаа 235—330 килограмм татажа байгаа. Февралиин һүүл болотор эгээл томонуудынь 355—360 килограммда хүргэжэ, 90 шахамал мяханай комбинадта тушаахабди. Тиигэжэ совхоз гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ зэргэтэй, — гэжэ отделениин ветврач Х. Л. Очирова хэлээ һэн.

Мүнөө шахамалнуудта тус бүридэнь үдэрэй 30 килограмм силос, сенаж, 4 килограмм үбһэн, тусхай кухнидэ талха тариа болон бусад тэжээл холижо буйлуулһан бурдууг эдюулэгдэнэ. Үбэлэй үедэ тэдэ үхэрнүүдынь шэгнүүрээ тус бүридөө сүүдхэдэ 750—800 граммаар нэмээнэ.

— Малай байрын дулаан, дороо хуурай байрада байгаа һаа, шэгнүүрээ үшөөшье ехээр нэмээхэ һэн. Теэд байрань муу, үүдэ, сонхонуудынь эбдэршэнхэй. Үхэрнүүд хэдышье хүйтэндэ газаа эдеэлүүлэгдэнэ ха юм, — гэжэ ахалагша малшан нүхэр Банзаракцаев хэлэнэ.

Эдэ бүгэдэһөө ямар тобшолол хэхэб гэхэдэ, энэ ажалдань дутуу дунгаа юумын, шиидхэгдээгүй асуудалнуудай бии байбашье һаань, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозойхид үхэрэй мяха үйлэдбэрилгые бэеэ дааһан тусхай һалбари болгохо, мэргэжүүлхэ тушаа зүб алхам хээ гэжэ һанагдана.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Эмэ бурууннуудые харууһалдаг малшад Е. Аюрова болон Д. Очирова. 2. Малшан М. Базаров.

Авторай фото.

Сэлэнгын район.

КОММУНИС СУББОТНИК УРЯАЛНА

«10 МЯНГААР ҮЛҮҮЛХЭБДИ»

Субботнигто манай магазинда хүдэлдэг 205 хүн бултадаа хабаадаха. Тодорхойлон хэлэхэ болоо һаа, 175 хүмнай өөһэд өөһэдынгөө үдэр бүхэндэ хэдэг ажалдаа гараха. Гушан хүмнай магазинайнгаа досоо, газаахиие гуримтай сэбэр болгохо.

Коммунис субботнигой үдэр 90 мянган түхэригэй гэхэгү, али юрын үдэрэйхиһөө 10 мянган түхэригөөр ехэ эд бараа худалдахабди. Энэ үдэрэй ажалай түлбэри—700 түхэриг шэнэ түсэбтэ 5 жэлэй жасада оруулхаар түсэблөөбди.

О. ДОРЖИЕВА,
«Юбилейный» магазинай директор.

НЭГЭ ХҮН ШЭНГЕЭР

КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ соносхогдоһон «улаан субботын» үдэртэ нэгэ хүн шэнги эбтэй зэтэйгээр хабаадаха байһанаа гүнзэгыгөөр мэдэрнэбди. Үнгэрһэн оной даабари болзорһоо урид үлүүлэн дүүргэгдээ бэлэй. Табан жэлэйнгээ түсэбые нэгэ миллион гаран түхэригөөр ахяа һэмди.

Коммунис субботнигоймнай ажалай ехэ һайндэр гэжэ тоологдодогынь зүб. Тиихэдээ һайн шанартай, ехэ продукциин түлөө тэмсэхэбди. Бэрхэ мастернууд бидэндэ олон. Хоёрнай табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл соо, 12-ынь 4,5 жэл соо дүүргээ һэн.

Субботын үдэр хүдэлжэ олоһон салингаймнай дундуур хэмжээн табан жэлэй жасада оруулагдаха.

Р. ЭЛИАСОВА,
«Сибирячка» фотоательеэ даагша.

БУЛТАДАА ХАБААДАХА

Нэгэдэлдэмнай 196 хүн хүдэлдэг. Тэдэнэймнай ажал дээрээ хүдэлмэрилжэ байһан 180-ниинь субботнигто бултадаа хабаадажа, химиин аргаар хубсаһа хунар сэбэрлэхэ, арилгаха юм. Энэ ажалые тэрэ үдэр 150 хүн хэхэ. Харин үлэһэн гушан хүмнай хүдэлмэрилдэг газар бүхэнөө (филиалнуудтайбди) эмхи гуримтай, ариг сэбэр болгохо.

Советскэ Союзай Коммунис партиин ээлжээтэ съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан «улаан субботын» үдэр дүн хамта 3 мянган түхэригэй хэмжээнэй ажал хэгдээд, 560 түхэригынь арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада оруулагдаха гэжэ субботник үнгэргэхэ штабнай мэдээсэбэ.

П. НИКОЛАЕВ,
«Бурятхимчистка» нэгэдэлэй генеральна директор.

Агропромой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

Январиин 28—29-дэ Красноярскда Ураалай, Сибириин болон Алас-Дурнын агропромышленнэ комплексын хүдэлмэрилэгшэдэй зональна зүблөөн болобо. Тариан ажалда ба мал ажалда ажахын тоосоо, хамтын подряд, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ талаар эмхидхэлэй, хүдэлмэриие һайжаруулха асуудалнуудта тэрэ зорюулагдана.

Партийна, совет, ажахын хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд ба үйлэдбэриин түрүүшүүл тэрээндэ хабаадаба. Тэдэнэр хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрхилхэ талаар зарим ажахынуудай түрүү дүй дүршэлтэй танилсаһан, агропромышленнэ комплексын туйлалтануудай выставкые хараһан байна. Удаань үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ арга ноосэнүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Хүдөөдэ байгуулагдаһан үйлэдбэриин хүсэнүүдые бүри һайнаар хэрэглэхэ шухала гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Хамтын подряд, ажахын тоосоон болбол ажалай эмхидхэлэй ба урмашуулгын үрэ нүлөөтэй аргануудай нэгэниинь болоно. Һүүлэй үедэ тосхонуудта тэдэниие нэбтэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Нёдондо жэлдэ 330 мянган коллектив подрядаар хүдэлһэн байгаа. Энэнь ороной ажахынуудтахи бүхы коллективүүдэй хахадһаа үлүүтэй хубинь болоно. Эдэ түрүү арганууд Сибирьтэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Красноярскда ба Алтайн хизаарнуудай, Новосибирскэ болон Омскэ областьнуудай түрүү ажахынуудай подрядна коллективүүд юрын бригадануудтай сасуулхада, ороохото ургамалнуудай ургасые 3—5 центнерээр дээшэлүүлжэ шадаһан байна.

Хиналтын болон тоосооной чековэ гурим хэрэглэхэдэнь, ажахы хоорондын тоосооной үрэ нүлөөе дээшэлүүлгэдэ горитой нүлөө үзүүлнэ.

Ойрын хоёр жэлэй туршада колхоз, совхозуудай коллективүүдые подрядта ба ажахын тоосоондо эсэслэн оруулгада шэглүүлэгдэһэн тодорхой хэмжээнүүдые зүблөөндэ хабаадагшад хараалһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. П. Никонов зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

(ТАСС).

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

Малшадые хангалга hайжаруулха

Нийтын малай үбэлжэлгын үедэ малшадые үзэл сурталай талаар хангалгада бүхы партийна, профсоюзай, комсомолой эмхинүүд, совет болон ажахын органууд гол анхаралаа хандуулдаг заншалтай. Энэ нийтын ажалые зохёохы аргаар ябуулха гээшэ хүтэлбэрилэгшэд болон коммунистнуудай шухала зорилго мүн.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай «1985—1986 онуудта малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, үбэлэй үедэ мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлхэ талаар Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» тогтоол манай Түнхэнэй районой малшан бүхэнэй урда шэнэ зорилгонуудые табяа.

«Сибиряк» колхозойхид түрэл партиингаа 27-дохи съездын нээгдэхэ үдэр болотор мяха гүрэндэ худалдаха 1986 онойнгоо 1-дэхи кварталай түсэбые, мүн гүрэндэ hү худалдаха 2 hарынгаа түсэбые дүүргэхэ гэhэн уялга абаhан байна.

Туранай совхозой Дунда-Талын hүнэй фермын коллектив, арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргээд, съездын нээгдэхэ үдэр болотор 1986 оной түрүүшын кварталай түсэбые дүүргэхээр ажаллажа байнхай. Харин тиихэдэнь Саяанай совхозой Түбэй hү haалиин фермын коллектив үбэлжэлгын үедэ бүхы hү үйлэдбэрилгэеэ нёдоидохи жэлэйхиhээ 320 центнерээр ехэ болгохо гэхэ гү, али үнеэн бүриhөө 1300 килограмм hү haaxa гэhэн дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаа hэн.

Фермэнүүдэй коллективүүд, haалишад мүнөө сагта абаhан уялгаяа бэелүүлхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр ажалланад. Жэшээнь, «Сибиряк» колхозой Еловкын фермын haалишад үдэр бүхэндэ 18 центнерhээ үлүү hү haana. Энээниие фермын бүхы үнеэдтэ хубаагаа хада, 6 килограммhaa үлүү hүн үдэр бүри haагдана гэжэ элирнэ. Бүлэг үнеэдhээ 280—285 килограмм hү haадаг бэрхэ haалишад А. А. Бобкова, А. Т. Усольцева хоёр съездэдэ зорюулагдаhан социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанад.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Тоорын отделениин хонишод «Маяк» колхозой дүй дүршэлтэй хонишон Г. М. Шарагуловай үүсхэл дэмжэн, эхэ хонин бүриhөө хурьга абажа, түлжүүлхэ уялга абанхай.

Түнхэнэй совхозой Могой-Горхоной фермын тугалшад үбэлжэлгын үедэ тугалнуудайнгаа шэгнүүрыень сүүдхэдэ дунда зэргээр 750 граммаар нэмэхэ уялга абаад, бодото дээрэнь бэелүүлжэ байнхай.

Малай продукци үйлэдбэрилгэ хадаа олон хүнүүдэй хүсэ шадалаар бэелүүлэгдэдэг гэжэ мэдээжэ. Тиимэ хадань бүхы нийтэ-политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэри фермын улаан булангууд соо ябуулагдадаг гээшэ. Манай районой фермэ, гүүртэ болон отаранууд дээрэ 28 улаан булангууд бии. Харин тэдэмнай бүгэдөөрөө hанаанда хүрэмөөр шэмэглэгдээгүй. Энэ дутагдал «Мир», «Восточные Саяны», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта болон Харбяангуудай совхоздо хабаатай. Үбэлжэлгын үедэ районой ажахынуудай парткомуудай зүблөөнүүд, партийна суглаанууд дээрэ 68 агитаторнууд, 70 политинформаторнууд түрүү ажалшадай, мэргэжэлтэдэй дундаhаа томилогдоо hэн. Тэдэнэй олонхинь коммунистнууд. Парткомууд, партбюронууд, партийна бүлэгүүд агитатор болон политинформаторнуудай ажал хинан шалгаад, тэдээндэ туhа хүргэхэ, хэрэгтэй номуудаар хангаха зэргэтэй.

Малшадай эрилтэнүүд гүйсэд дүүрэн хангагдаха ёhотой. Нийтын адууhа малые үдхэжэ, Эдеэ хоолой программые бэелүүлжэ байгаа ажалшадта бидэ hанаагаа табижа, туhалха, бии байгаа дутуу дунданудаа усадхахадань хамhалсаха ёhотойбди.

КПСС-эй Түнхэнэй райкомой бюро болон арадай депутадуудай райсоведэй гүйсэдком долоон хоног бүхэндэ районой ажахынуудай малшадые комплексноор хангаха график табиhан юм. Малшадые комплексноор хангалгын бригада районой «Знание» бүлгэмэй лекторнууд, соёлой байшангай агитбригада, мүн худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, элүүр энхые хамгаалгын районно эмхинүүдэй түлөөлэгшэд оролсодог юм.

Иимэ хангалгын бригаданууды арадай депутадуудай сельскэ Соведүүдэй дэргэдэ эмхидхэн бии болгобол, hайн hэн гэжэ hанагдана.

Наяхана малшадые комплексно аргаар хангалга «Сибиряк» болон Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта үнгэргэгдөө. Соёлой, медицинын, худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдые, лекторнүүд болон пропагандистнарые малшад баяртайгаар угтаа.

Тус хүдэлмэриие үшөө үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа, малшадай ажалдань туhа хүргэжэ, эрхим амжалтануудаар Коммунис партиингаа ээлжээтэ XXVII съездые угтаха гэhэн зорилго партийна организаци хэрэг дээрэнь шиидхэжэ байнхай.

В. БАЛЬБЕЕВ,
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша.

КПСС-эй XXVII СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАТ

ЖАРГАЛАЙНЬ ТҮЛХЮ

Алтан шаргал наран аалиханаар өөдөө хөөрэжэ, саhан хүнжэл доро бүхэли үбэлдөө нойрсоhон дайдые түргэнөөр hэрюулхэ гэжэ оролдоhон мэтээр элшээ сасана. Тиигэhээр шанга наранда саhан хайлажа, түргэн горход болон, шааяса урдажа эхилбэ. Арбадахи класс дүүргэhэн тухай аттестат үсэгэлдэр абаhан Лида басаган үглөөгүүр, үшөө харанхы байхада бодоод, сонхын hэрхэгэрхэн сагаан тюль хажуу тээшэнь болгоод, юундэшьеб үйлсэ руу удаан хаража зогсобо. «Мүнөөдэр баhал дулаан үдэр болохонь»,— гэжэ Лида ойлгоодхибо.

«Эдээхэн борбилоонуудые бороогой хажууда hууhаарнь хамта зураад абахамни»,— гэжэ Лида hанаад, альбомой нэгэ хуудаhан дээрэ хара голтой карандашаар зураба. «Эндэ шалбаагынь байха, түхэреэн «столой» саана эдэ хөөрхэн борбилоохонууд борбойлдожо hууhан шэнги байба»,—гэжэ аман соогоо дуугарна.

«Бүхы байгаали, оршон тойронхи дэлхэймнай гоё hайхан зурагуудhaa бүрилдэнэ»,—гэhэн тобшолол тиихэдэ Лида хэбэ. «Саарhан дээрэ гоёор зураатай байhандал тон адли хубсаhа оёходо яаха юм?»,— гэжэ тэрэ толгойдоо оруулаа hэн.

Лида басаган арбадахи классаа эрхимээр дүүргэбэшье, дээдэ hургуулида, заатагүй орохомни гэhэн зорилго урдаа табяагүй hэн. Тиимэhээ Лида Улаан-Үдэ зорижо, ажалда орохо гэжэ шиидэә.

Улаан-Үдэдэ ажалладаг байhан ахадаа ерэhээр: «Би, аха, ажаллаха гэжэ шиидээб. Хаана ажалладаг болохом гээшэ аб?»,— гэжэ Лида асууба.

— Ажал — жаргал гэжэ арад зоной дунда хэлсэдэг. Ямар юумэндэ дуратай хүмши — тэрээнhээл болохо,— гэжэ ахань дүү басаганайнгаа хэлээшые дэмжээ бэлэй.

«Оёдолшон болоходо яаха юм? — гэжэ Лида бодоод, арбадахи класс дүүргэhэн үглөөгүүрээ сонхын хажууда удаан зогсоhоноо, борбилоонуудые зураhанаа тэрэл зуура элихэнээр hанаадхиба.

Лида басаган тэрэ үеэр Улаан-Үдэдэ hаял ашаглалгада оруулагдаhан «Берёзка» гэжэ ательегэй үүдэ болгоомжотойгоор татажа оробо.

— Намайе оёдолшоноор хүдэлмэридэ абыт,—гэжэ ательеэ даагша Валентина Ивановна Цветковада Лида хандаа hэн.

Нюргаар набтаршаг, мойhон хара нюдэтэй, залуу басагые ательеэ даагша толгойhоонь хүлдэнь хүрэтэр хёрхо нюдөөрөө хаража, хаанаhаа ерэhэн, ямар hургуули дүүргэhэн, эхэ эсэгэнэр тухайнь, хаана байрладаг болоhыень тодорхойгоор асуужа абаа hэн.

— Мастерай туhалагшаар ажаллахааш. Оёдолшын хүдэлмэридэ дуратайл hаа, мастер болоно бээзээш,— гэжэ ательеэ даагша Лидые ехэтэ баясуулаа бэлэй.

Үнэхөөрөөшье, Лида мастерай туhалагшаар ажаллажа эхилhээр лэ оролдосотой бэрхэ басаган байhанаа харуулба. «Түрүүшээр нилээд ядалсагша hэм. Тэд минии hурган хүмүүжүүлэгшэ мастер Антонина Викторовна Аржитова ойлгоогүй юумыемни тэрэ дорожь заажа үгэдэг hэн»,— гэжэ мүнөө Лидия Васильевна дурсана.

Даалгагдаhан ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг, үгтэhэн даалгабарияа оролдосотойгоор дүүргэхын түлөө оролдодог залуу басагые ательегэй коллектив уданшьегүй ехэ хүндэлдэг болоо бэлэй.

— Лидамнай ажалай hүүлээр үлөөд, хүн зоной захилнуудые түргэнөөр дүүргэхын түлөө оролдонол даа. Үдэшэ багта задагайхан байhан плати үглөөгүүр бэлэн болсод байдаг,— гэжэ мастер Антонина Викторовна нэгэтэ ательеэ даагшадаа хэлэбэ.

— Тиигээл hаа, hайн гээшэ. Бэрхээш, Лида. Захилнууднай ехэ аад, hара бүриингөө түсэбые дүүргэжэ яданабди,— гэжэ Валентина Ивановна оёдолшон басаганда хэлээ hэн.

Лидия Васильевна оройдоо хоёрхон жэлэй үнгэрхэдэ, эхэнэрнүүдэй плати оёдог мастерай тушаалда дэбжүүлэгдээ. Мүнөө тэрэ эрэшүүлэй үмдэ оёдог мастераар ажаллана.

Л. В. Зангеева «Берёзка» ательедэ арбан нэгэдэхи жэлээ таhалгаряагүй ажаллана. Энэ хугасаа соо тэрэ хэды олон платинуудые оёжо, захилшадай нюур шарайда баярай ошо гэрэлтүүлээ гээшэб! Хүн зоной захилнуудые саг болзортонь, hайн шанартайгаар дүүргэдэг hэн тула оёдолшон баяр баясхаланда хүртэнэ бшуу.

«Эрхим ажалайнгаа «нюуса» тухай хөөрэжэ үгыт, Лидия Васильевна»,— гэжэ гуйхадамни:

— Ямар нюуса байба гээшэб? Өөрынгөө хэдэг ажалда ехэ дуратай байха хэрэгтэй. Түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэхын тула журам заршам, гурим хододоо hайнаар сахигдаха ёhотой»,— гэжэ харюусаа hэн.

— Лидия Васильевна урагшаа hанаатай, ажалдаа оролдосотой, даруу зантай хүн даа,— гэжэ оёдолшодой бригадир, Лидатай арбаад жэл соо сугтаа ... лентина Евстафьевна Кострик...

Лидия Васильевна арбадахи нэгэдэхи табан жэлнүүдэй түс... зорhоонь холо урид дүүр... юм. Тэрэ үнгэрэгшэ табан ж... бые 4 жэл 8 hара соо дүүргэ... рэнэй ажалладаг бригада бү... лэ ажалдаа нилээд амжалта... дынь гэшүүд Людмила Дорж... Баирова, залуу оёдолшод М... Ирина Байдаева гэгшэд тухай... үгэнүүдые хэлэжэ байгаа h... коллективэй хүсөөр бэрхэ м... тухайгаа, КПСС-эй гэшүүн б... гаа тэрэ хөөрэжэ үгэбэ.

Ательеэ даагша В. И. Цвет... гэшүүн болохо зуураа... Зангеевада үгэлсэhэн гэжэ... hуухадаа, мэдэжэ абаа hэм...

— Советскэ Союзай Ком... зэргэдэ 1985 ондо абтаhамни... дэшье мартагдашагүй үйлэ... гэжэ Лидия Васильевна хэлэб... Үнэн сэхэ ажалаараа арад зо... жэ, бүхы хүсэ шадалаа, мэр... рияа коммунис обществодо... ондоо hайн hайхан зорилго... даа. КПСС-эй ээлжээтэ XXV... баталагдаха КПСС-эй Про... найруулгын, КПСС-эй Уста... хаар дурадхагдаhан хубила... ектнүүд хүн бүхэнэй сэдь... саашадаа хэхэ ажалаймнай... рилгонуудые тодорхойлон... үе сагта хүн бүхэн мууга... гээр ажаллаха эрхэгүй гэх... гээд Лидия Васильевна үг... нэмээ hэн. Ажал — жаргала... юм.

«Берёзка» ательедэ бүхы... нист тоологдодог. Лида... гэйнгээ комсомолой органи... дадаг байhан. Харин мүнөө... лэгые ударидагшаар hунга... коллективэй, мүн коммуни... этигэл найдабари мүн гээ...

Лидия Зангеева сугтаа аж... тэө урин зөөлэхэнөөр, адл... хандадаг, олоной хэрэгэй... ажал дээрээ эдэбхи үүсхэл... амжалтануудые туйладаг ту... шээр Улаан-Үдын Октябрь... тийна конференциин, уда... партийна конференциин де... даhан байгаа. «КПСС-эй XX... легадаар hунгагдаhандаа... ехэ этигэл найдабарида хү... лөө коммунистнуудта, манай... ластной партийна организа... хэнэй баяр баясхалан дам... тэйб»,— гэжэ делегат Л. В. З...

Манай парти болон пра... зоной ажаhуудалай хэрэгл... асуудалда ехэ анхарал ханд... дээжэ. Тус албанай олон... рилэгшэдэй тоодо Эрхү... Одинск hууриндахи Саяан... дэлмэришэнэй гэр бүлэдэ... Үдын Октябрьска районой... льегэй оёдолшон, юрын... Лидия Васильевна Зангеев... тиимнай ээлжээтэ XXVII... даар hунгагдаhан ушар... циалис ажабайдалай түхэл... гэршэлэн харуулна бшуу.

КПСС-эй XXVII СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ТҮМЭР «ХҮЛЭГҮҮДЭЭ» ТҮГЭС БЭЛДЭНЭ

Эртэ урда сагhаа манай үг изагууртан намарай hаранuудта утын харгыда мордохоhоо урид, унаhанай шахамал мориёо хоолгүйгөөр нэгэ hүниин туршада уяанда байлгадаг заншалтай hэн гэхэ. Иимэ уяаhанай морин холын замда хүнгэн, хурданшье, сүлхэ хатуушье байдаг бэлэй.

Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой цехүүдээр ябажа, мантан томо электровозуудай заhабарилгада байхые харахадаа, урда сагай заншал ойндомни оробо. Түрэл ороноймнай түмэр харгынуудаар мүнөө үеын хүсэ ехэтэй «хүлэгүүдэй» гүйдэлынь тус депогой хүдэлмэришэдhөө дулдыдана ха юм.

— Манай коллектив XI табан жэлэй туршада яhала hайнаар ажаллажа гараа. Ашаа зөөлгөөр табан жэлэй түсэбтэ даабариие декабриин 12-то дүүргээбди. Табан жэлэй hүүлшын жэлэй түсэбые декабриин 22-то дүүргэжэ, жэлэй дүүрэтэр түсэбhөө гадуур үшөө 3 миллион тонно ашаа зөөгөөбди,— гэжэ локомотивна депогой парткомой секретарь В. А. Гранат хөөрэнэ. — КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, хоёр дахин түрүүшүүлэй тоодо гараhан, КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй болон ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн байнабди.

Социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ Б. С. Дылгеровэй, Л. А. Елисафенкын, Ю. Л. Касьяновай, В. П. Потепаловай колоннонууд, электроаппаратна болон электропоезднуудые заhабарилгын цехүүд жагсанхай. Жэшээнь, Л. А. Елисафенкын хүтэлбэридэг колонно жэл бүхэндэ түсэбтэ даабаряа болзорhоо урид дүүргэhэн, энээнhээ гадна 30 тонно дизельнэ түлишэ алмаhан алдартай. Б. С. Дылгеровэй, Ю. Л. Касьяновай колоннынхид тус тустаа нэгэ миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаа. Харин депогой коллектив үнгэрhэн табан жэлэй туршада бүхыдөө 63 миллион киловатт-час алмаhан байна.

Амжалтануудай хажуугаар дутуу дунданууд үшөөл бии. Вагонуудые ашаглаха хүдэлмэри эрхим hайнаар хэгдэнэгүй. Колоннонуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй уялгата даабаринуудаа бүримүhэн, гүйсэд дүүргэдэггүй ушарнууд үзэгдэнэ. Предприятида бии байhан техническэ бүхы хэрэгсэлнүүд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиимэhээ эдэ дутагдалнуудые усадхажа шадабал, депогой коллектив хүндэ ашаанай, олон вагонhоо бүридэhэн поезднуудай тоо олошоруулаад, ажалай бүтээсые нёдондонойхидо орходоо, 2,3 процентээр дээшэлүүлхэ аргатай байна ха юм. Алмалта, арьбалалтын түлөө хүдэлөөе улам дэлгэрүүлжэ, 1986 оной туршада 4 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 80 тонно дизельнэ түлишэ, заhабарилгада хараалагдаhан 6 мянган түхэриг алмаха гээд тус коллективэй байгша оной социалис уялганууд соо бэшэгдэнхэй.

...Депо соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаhан электропоезднуудые заhабарилгын цехтэ орообобди. Үргэн, үндэр үүдэ гарамсаарнай, зэргэлэн жэрылдэhэн электропоезднууд, тэдэнэй хажууда өөр өөрынгөө хүдэлмэри хэжэ байhан хүнүүд харагдана. Вагонуудай досоо талын заhабарилгын хүдэлмэри кузовнигууд, дархашуул хэнэ. Электропоезднуудые газааhааньшье, досоо тээhээньшье арилгажа, туха сүлөөгүй олохон эхэнэрнүүд хүдэлжэ байнад. Саашань харахадамнай, хүсэд заhабарилагдаhан, аршагдаhан, сэбэрлэгдэhэн электропоезд шэб шэнэхэн болошоhон, шэрэм рельснүүд дээгүүр шэнхинэсэ гүйшэхэеэ байhандал үзэгдэбэ.

— XI табан жэлдэ манай цех «Сэлэнгэ», «Тэрэнги» гэжэ нэрэтэй хоёр шэнэ электропоезд ябуулжа эхилээ hэн. 1985 оной зунhаа, секционно электропоезднуудай ашаглагдажа эхилhэнhээ хойшо, hара бүхэндэ зуугаад секци хаража, заhабарилжа гарганабди. Нэгэ секцинь моторно болон прицепной вагонуудhaa бүридэдэг юм. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ поездые ябуулдаг хүсэтэ редукторнуудые заhабарилгын онол арга, мүн локомотивай механическа хубиие шэнэ гуримаар заhабарилгые ашаглаабди,— гэжэ цехэй ахалагша мастер А. И. Ващук хөөрэнэ.

Александр Иванович энэ цехтэ 1980 ондо мастераар хүдэлжэ эхилээд, 1983 ондо ахалагша мастер болоо hэн. Бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ, эмхидхэлшэ байhанаа эдэ жэлнүүдтэ гэршэлээ. Имагтал тэрэнэй хүтэлбэри доро цехэй коллектив ажахын тоосоогоор хүдэлдэг болоо юм. Хүдэлмэришэдэй ажалда хабаадалсаhанай коэффициентын үндэhөөр бригадын совет салин хүлhыень хубаарилдаг байна.

Ахалагша мастер цехэй гэшүүдтэй бидэниие танилсуулба. Коллективэй олонхинь дунда наhанай хүнүүд, ажалай ветерануудай, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд юм гэжэ ойлгообди. Аппаратчик, механик, кузовнигуудай дунда 4—5-дахи разрядай эрхим мэргэжэлтэд олон байба. Харин А. И. Ващук өөрөө «1-дэхи классай мастер» гэhэн нэрэ зэргэтэй юм. Ажалай ветеранууд, залуушуулые хүмүүжүүлэн hургагшад И. Т. Егоров, А. Ф. Марченко, Е. А. Череп, А. И. Грибанова болон бусад цехэй эрхим хүдэлмэришэдэй тоодо ородог байна. Залуушуулшье эндэ аха нүхэдhөө гээгдэнэгүй. В. И. Филимоненко, С. Б. Артемьев, А. Г. Печкин габшагай бэрхэ ажалаараа депо доторoo суурханхай. Цехэй бүхы хүдэлмэришэд коммунис ажалай ударнигууд болонхой.

Арбан найман хүнhөө бүридэhэн эбтэй эетэй энэ коллективэй хүн бүхэн нийтын даабаритай. Цех бүхыдөө 65-дахи hургуулиин 8 «а» классай шеф юм. Классай хүтэлбэрилэгшэдэй болон эдэбхитэй hурагшадтай зүбшэжэ, хамта ябуулха хүдэлмэриингөө түсэбые табидаг заншалтай. Шефүүд hуралсалай жэлэй эхиндэ үнгэрдэг Эрдэм мэдэсын үдэртэ хабаадалсадаг юм. Тиигээд hурагшадые деподо урижа, экскурси хэнэ. Тус классай hурадаг хари хэлэнэй кабинедые шэмэглэхэдэ шефүүд туhа хүргөө.

— Электропоезднуудые заhабарилга, ашаглалгада бар хүсөөр хэгдэдэг ажалай хубита үшөөл ехэ байhаар. Илангаяа сэбэрлэн аршагшадай хүдэлмэри орёо хүшэр гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиимэhээ манай уралан нарижуулагшад заhабарилга ба ашаглалгын хүдэлмэриие оньhожоруулхын тула яhала хүсэл оролдолго гаргадаг юм,— гэжэ Александр Иванович хөөрөөгээ үргэлжэлүүлнэ.— Нарижуулан hайжаруулагдаhан электрогайковерт, мүн электропоездын кузовуудые угаалгые оньhожоруулха дурадхалнуудые А. Г. Печкин, Е. А. Череп, А. Ф. Марченко гэгшэд оруулаа. Эдэ дурадхалнуудынь hайшаагдажа, шэнэ, арбан хоёрдохи табан жэлдэ нэбтэрүүлэгдэхээр хараалагданхай.

Локомотивна депо бар хүсөөр хэгдэдэг ажалай хубитые бага болгоhоной ашаар 1986 ондо локомотив болон электропоезднуудые заhабарилга ба ашаглалгада хүдэлдэг 25 хүн сүлөөлэгдэжэ, мүн 60 хүнэй ажал хүнгэдхэгдэхэ юм. Байгша жэлдэ депогой бүхы цехүүдтэ уралан нарижуулгын 360 дурадхалнуудые нэбтэрүүлhэнэй ашаар 130 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтахаар хүлеэгдэнэ.

Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ депогой коллектив Шэтын Е. Ярославскиин нэрэмжэтэ, Нижнеудинскын Г. Кржижановскиин нэрэмжэтэ депонуудай коллективүүдтэй, мүн аха дүү Монголой Арадай Республикын Улаан-Баатар хотын депогой коллективтэй мүрысэдэг үнинэй заншалтай. Арбан хоёрдохи табан жэлдэ бата хани барисаанай энэ заншалаа үргэлжэлүүлэн, эдэ коллективүүдые Улаан-Үдын депогой коллектив социалис мүрысөөндэ уряалhан байха юм.

Т. САМБЯЛОВА.

ЭЭЛЖЭЭТЭ hУРАЛСАЛ

Партиин Хурамхаанай райкомой дэргэдэхи партийна гэгээрэлэй кабинедтэ районой пропагандистнууд hарадаа нэгэ удаа сугларжа, партиин документнүүдтэй, идхан дэлгэрүүлэгшэдэй хүдэлмэриин шэнэ онол арганудтай танилсадаг, hуралсал гарадаг юм. hаяхан эндэ ээлжээтэ hуралсал үнгэргэгдэбэ.

КПСС-эй райкомой пропаганда болон агитациин таhагые даагша Г. И. Баранников семинарай хүдэлмэриие нээжэ, «Партиин XXVII съездэ бэлэдхэлтэй зохилдуулан, районой пропагандистнуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» хөөрэжэ үгэhэн байна. Пропагандистнуудай ажал хүдэлмэридээ хэрэглэхэ тоо, баримтануудтайгаар районой экономико болон социальна хүгжэлтэ тухай арадай депутадуудай райгүйсэдкомой түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ З. Г. Ширеторов, партиин райкомой хүдөө ажахын таhагые даагша Г. В. Харнохоев, Хурамхаанай дунда hургуулиин багша Р. С. Бодоулов, бусад үгэ хэлэhэн байна.

Удаань семинарта хабаадагшад районой хэлхээ холбооной узелда, районой арадай гэгээрэлэй таhагта үнгэргэгдэhэн хэшээлдэ хабаадалсаhан байна.

С. СУЛЬТИМОВА.

Людмила Григорьевна Кириллова арбаа гаран жэлэй туршада барилгашанаар хүдэлнэ. Техническэ мэргэжэл олгодог нэгэдэхи училищи дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр тэрэ «Улан-Удэтрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын 3/7-дохи поезддо хүдэлхөөр орохон юм. Тэрэ гэhэн сагhаа хойшо түрэл болоhон коллективтээ шударгы бэрхээр хүдэлжэ, барилгашадайнгаа дунда хүндэтэй болонхой. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй нэгэн Л. Г. Кириллова КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсажа, мүнөө ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Барилгашан Л. Г. Кириллова.

В. ГЛУТУИН фото.

БАРИЛГАШАДАЙ ТУhАЛАГША

Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгын управлениин олон хэhэгтэй «Энергостроитель» газетын арбан жэлэй ой hаяхан тэмдэглэгдэбэ.

1976 оной шэнэ жэлээр ГРЭС-эй барилгашадые тус газетэ амаршалжа, ута замайнь эхи табигдаа бэлэй. Тэрэ гэhэнhээ хойшо «Энергостроитель» газетэ барилгын хүгжэлтые, тэрэнэй ябасын алхам бүхэниие өөрынгөө хуудаhануудта гүнзэгыгөөр, бодотоор харуулhаар юм. Арбан жэл соо барлагдаhан газетын хуудаhануудые иран ажаглахада, агар тэрэ холын 1968 онhоо (ГРЭС-эй барилгын эхи табиhан сагhаа) мүнөө үе хүрэтэр эдэ болоhон үйлэ хэрэгүүдтэй дүтөөр танилсажа, сейлгожо абахаар байна. Станциин нэн түрүүшын энергоблогые ашаглалгада тушаалгада зорюулагдаhан митинг, барилгые Бүхэсоюзна комсомол-залуушуулай габшагай барилга гэжэ соносхолго, утаанай түрүүшын соргын hуури табилга, хоёрдохи ээлжээнэй барилга эхилэлгэ.. Эдэ бүгэдэ мартагдашагүй үйлэ хэрэгүүд тухай уншахадаа, барилгашадай хүдэр, хүхюун шарайтай нюурнуудые харахадаа, үнгэрhэн тэрэ үдэрнүүдтэ эрьежэ бусаhандал мэдэрэл түрэнэ.

1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна гол шэглэлнүүдэй проект дотор «Гусиноозерскын ГРЭС-эй хоёрдохи ээлжээнэй барилгые түгэсхэхэ...» гэжэ онсолон заагданхай гээшэ. ГРЭС-эй хоёрдохи ээлжээнэй барилга дээрэ хүдэлжэ байhан хүнүүд парти, правительствын шухала энэ документые сэдьхэлээ хананграар угтажа, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абана, КПСС-эй XXVII съездые угтуулан, орон доторнай үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа байнхай. Иимэ ушарта хамтын агитатор, пропагандист, нийтын эмхидхэгшэ байhан туладаа, «Энергостроитель» газетэ барилгашадай, ажалша коллективүүдэй hанал бодолыень, эдэбхи үүсхэлыень дэмжэжэ, түрүү дүй дүршэл тухайнь хуудаhануудтаа толилжо, олониитэтэй танилсуулна.

Мүнөө үедэ ГРЭС-эй хоёрдохи ээлжээнэй барилга дээрэ бригадна подрядай гурим ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ ажалладаг коллективүүд үшөө үсөөн юм. Ушар тиимэhээ газетын хүдэлмэрилэгшэд, хүдэлмэришэн корреспондентнүүд энэ асуудалда гол анхаралаа хандуулдаг болонхой. Бригадна подрядай аргаар хүдэлжэ эхилhэн, тэрэниие ашаг үрэтэйгөөр нэбтэрүүлжэ байhан коллективүүдэй бригадирнууд, мастернууд, хүдэлмэришэд газетын хуудаhануудта hанамжа, бодомжонуудаараа андалдадаг, дүй дүршэлөөрөө хубаалдадаг юм. Ажалай журам, үйлэдбэриин гурим сахилгын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын асуудалнууд газетэдэ илангаяа үргэнөөр харуулагдажа толилогдоно. Ажал хүдэлмэридэ үзэгдэдэг дутуу дунданудаа шүүмжэлэн үзэжэ, ёhотой тобшолол хэдэг корреспонденцинүүдые барилгашад hонирхожо уншадаг, коллектив соогоо зүбшэдэг заншалтай болонхой. Түсэбтэ даабарияа, абаhан уялгаяа саг соонь дүүргэдэггүй, барилгын ябасада hаад тойбо татадаг хүнүүд, коллективүүд тухай газетэ нюуса ноосогүйгөөр бэшэхэдээ, бэрхэшээлнүүдые дабажа гарахын тула ямар арга нүхэсэл хэрэгтэйб гэжэ заажа үгэдэг.

Барилгашад олон хэhэгтэй газетэеэ хүлеэжэ ядан байдаг. Ямар ушарhaa болоjо багахан энэ газетэ предприяти доторoo дэлгэрэнгы болооб гэхэдэ, нэн түрүүн хүдэлмэришэн корреспондентнүүдэй эдэбхитэйгээр хабаададагыень тэмдэглэлтэй. Барилгын хүтэлбэрилхы тушаалтадшье гү, али юрын хүдэлмэришэдшье байг, нэгэл hаналтайгаар — барилгын ябасые түргэдхэхэ гэhэн эрмэлзэлтэйгээр газетэдэ материалнуудые бэшэжэ байдаг. Эдэбхитэй хүдэлмэришэн корреспондентнүүд Л. Г. Янкова, В. Н. Гайдаренко, Г. Ф. Матвиевская, Л. И. Балаюш, А. К. Яковлева, В. Г. Елисеева, А. Я. Медведев, А. Г. Дымбрылов болон бусадай статья болон корреспонденцинүүд газетын хуудаhануудые саг үргэлжэ шэмэглэдэг юм.

СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн Зоя Михайловна Суслова hүүлэй зургаан жэлэй туршада «Энергостроитель» газетын редактораар ажаллана. Газетын хэрэг эрхим hайн мэдэхэ, уран хурса гууриhатай байhан дээрэhээ номер бүхэниие гүнзэгы удхатайгаар, еэтэй зохид шэмэгтэйгээр гаргажа, барилгашадта хүргэхэ гэжэ оролдодог. Тиимэhээ барилгын ямаршье участогта газетэеэ тэсэжэ ядан хүлеэдэг.

С. АЮШЕЕВ.

Гусиноозерск хото.

ЭБТЭЙ БРИГАДЫН ЭРМЭЛЗЭЛ

Улаан-Үдын хэлхээ холбооной 9-дэхи отделениие операторнууд үнгэрhэн арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабари болзорhоонь урид дүүргээ hэн. Тус бригадые коммунис ажалай ударник В. С. Зелинская хэдэн жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Бригадын гэшүүд С. А. Алганаева, Н. Д. Дорофеева гэгшэдынь почтамтын Хүндэлэлэй дэбтэртэ оруулагданхай. Бригадир В. С. Зелинская, профгрупорг Елена Миронова хоёр «Эрхим мэргэжэлтэд» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байба.

Бригадир Зелинская профсоюзайнгаа бүлэгые даагша Мироноватай суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ажабайдалаар, хүдэлмэрээр үдэр бүри hонирхожо, дутуу дунданудай дайралдаа hаа, дары усадхахын хойноhоо оролдожо ябадаг.

Эдэ үдэрнүүдтэ бригадын гэшүүд бүхэсоюзна коммунис субботнигто хабаадалса... нөө эдэнэр... нис суббот... дынгөө үчас... байна. Арб... hэн тус... үнгэрэгшэ... гаад килогр... сад хэрэгс... килограмм... саарhа суг...

Бригадын... XXVII съез... ёр hарын... hэн социал...

ЗАВОДТО ПРЕМЬЕРЭ БОЛОБО

ТБИЛИСИ. Эндэхи А. Грибоедовэй нэрэмжэтэ ород драмын театрта «Я, конечно, человек маленький» гэhэн зүжэгэй премьерэдэ үйлэдбэриин «Аналитприбор» нэгэдэлэй инженернүүд, конструкторнууд болон хүдэлмэришэд зүжэгые табилгада хабаадаhан авторнууд мэтээр ерэбэ. Предприятиин хүдэлмэришэдтэй хамта театрай труппа М. Гарасвагай зүжэгые шэлэhэн, тэрээн дээрэ хүдэлhэн байгаа. Сценэ дээрэ артистнуудай мүнөө үеын ажалша коллективэй социальна портредые байгуулхадань, тэдэнэр туhалаа hэн.

Хорёод шахуу жэлэй саана искусствын шадабаритадаи болон хүдэлмэришэдэй холбоон мүндэлhэн юм. Иимэ тоо баримта hайшаамаар: гансал hүүлэй табан жэлдэ театрта болон үйлэдбэри дээрэ 40 гаран зохёохы уулзалга үнгэргэгдэhэн байгаа. «Аналитприборто» артистнууд эстетикын hургуули, театральна искусствын университет байгууланхай. Нэгэдэлэй түлөөлэгшэд театрай уран hайханай соведтэ ородог. Тэдэнэртэй нягта холбоотойгоор В. Шукшинай «Энергичные люди» гэhэн зүжэг табигдаhан. Театрай захилаар В. Иакашвилиин «За горизонтом» гэжэ зүжэг бэшэгдэhэн юм.

Театрай «Съездhээ съезд хүрэтэр» гэhэн соёлой программын хэмжээгээр шэнэ зүжэг табигдаа. Сценын уран бэлигтэнэй үйлэдбэриин коллективүүдэй урда зохёохы ажал хэрэгүүд тухайгаа тоосолгонууд хараалагданхай.

ШЭНЭ ЖЭЛЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР ЭХИЛБЭ

ЕРЕВАН. Арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ алмагдаhан металлаар шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ «Армэлектроаппарат» нэгэдэлдэ продукци үйлэдбэрилэгдөө. Эдэнь болбол лифтнүүдые залан хүдэлгэхэ станцинууд мүн болоно.

Армениин электротехническэ промышленностиин эгээл томо предприятинуудай нэгэндэ продукци бүтээхэдээ металл алмаха комплексно программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Инженернүүд болон хүдэлмэришэдhөө бүридэдэг зохёохы ажалтанай бригаданууд неөсэнүүдые бэдэрдэг юм. Үйлэдбэридэ пластмасса болон шабар үргэнөөр нэбтэрүүлhэнэй ашаар металл гаргашалгые 25 процент хороохон аппарадууд байгуулагданхай.

Предприяти дээрэ байгуулагдажа байhан автомат гуримаар проект зохёохо түхеэрэлгэ шухала нөөсэ болоjо үгэхэ юм. Түүхэй эд болон материалнуудые бодомжотойгоор хэрэглэхэ талаар асуудалнуудые шиидхэхэдэ тэрэ туhалха ёhотой.

ҮБЭЛЭЙ ОГОРОДУУД

БОБРУЙСК (Могилевско область). Эндэхи «Бобруйский» гэжэ совхоз-теплицын комбинат элдэб янзын овощ түхэрээн жэлдэ ургуулха болоо юм. Шэнэ теплицэнүүдэй ашаглалгада оруулагдахада иимэ арга боломжо бии болоо. Үбэлэй огород 6 гектар талмай эзэлнэ. Теплицын шэнэ блогууд... гагдажа эл... шануудтань... петрушка, болон бу... ургаса хүр...

— Тус... ажахыну... огородууд... болгоходоо... та элдэб... ха аргатай... Могилевско... промышлен... рүүлэгшэ...

Үнгэрhэн... граммые... лүүлhэн... элдэб янз... ургуулжа,... рээн жэлэ... гээр таhал... рилго урд... тар үбэлж... хабарай... теплицэ 50... дэг.

ДЕЛЕГАТ

УЛХЮ

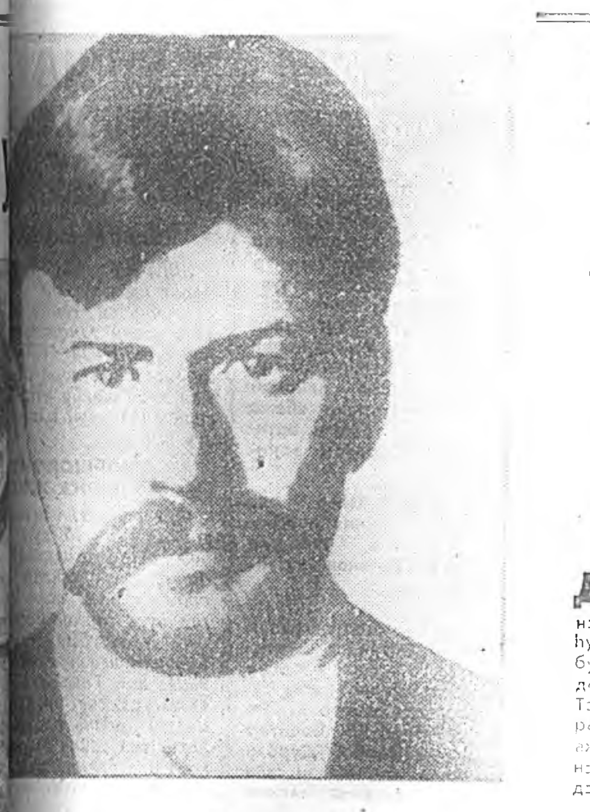

жэл соо сугтаа ажа... :тафьевна Кострикова... сильевна арбадахи ба... бан жэлнүүдэй түсэб... холо урид дүүргэж... нгэрэгшэ табан жэл... 8 һара соо дүүргэжэ... ладаг бригада бүхы д... нилээд амжалта түй... уд Людмила Дордаева... алуу оёдолшод Мар... даева гэгшэд тухайгаа... хэлэжэ байгаа һэн. ...й хүсөөр бэрхэ масте... КПСС-эй гэшүүн боло... зөөрэжэ үгэбэ.

даагша В. И. Цветков... олохо зууршалга түр... үгэлсэһэн гэжэ... мэдэжэ абаа һэмди.

тскэ Союзай Коммун... 85 ондо абтаһамни... тагдашагүй үйлэ хэрэ... я Васильевна хэлэбэ.- ажалаараа арад зонд... хүсэ шадалаа, мэргэж... мунис обществодоо... ...н һайхан зорилго х... С-эй ээлжээтэ XXVII... а КПСС-эй Програм... н, КПСС-эй Устава... адхагдаһан хубилалта... хүн бүхэнэй сэдьхэл... хэхэ ажалаймнай ас... ые тодорхойлон хар... хүн бүхэн муугаар, ... ллаха эрхэгүй гэжэ ...ия Васильевна үнэн... Ажал — жаргалай...

г» ательедэ бүхыдөө... огдодог. Лида ур... омсомолой организа... йһан. Харин мүнөө... аридагшаар һунгагда... эй, мүн коммунистну... йдабари мүн гээшэ. Зангеева сугтаа ажал... зөөлэхэнөөр, адли... олоной хэрэгэй түлөө... рээ эдэбхи үүсхэл гар... уудые түйладаг түлө... ан-Үдын Октябрьска... онференциин, удаань... конференциин делег... йгаа. «КПСС-эй XXVII... һунгагдаһандаа ба... л найдабарида хүрт... мунистнүүдтэ, манай... партийна организаци... яр баясхалан дамжуу... эжэ делегат Л. В. Зан... парти болон правит... каһуудалай хэрэглэм... а ехэ анхарал хандуу... с албанай олон мян... эй тоодо Эрхүүгэй... нууриндахи Саянай... ээнэй гэр бүлэдэ т... ктябрьска районой «... ёдолшон, юрын бүр... асильевна Зангеевагай... VII съезд... ар мана... түхэл ш... луу.

ҺАЙХАН ЕРЭЭДҮЙДЭНЬ ЭТИГЭНЭБДИ

XIX зуун жэлэй һүүл багта бууралхан Байгал далайе тойрһон харгы замай почтово станциин хоёр байшан гэр мүнөөнэй Бабушкин хотын һууринда байһан юм. Монгол орон, Хитад руу гараһан утын харгы зам имаггал эндэһээ эхиэ абадаг һэн. Хяагтаһаа Эрхүү хото зорихо замдаа хүпеэсүүдэй морин хамбынууд Хамар-Дабаанай шэлэ дабаад, тэндэ тоггожо амардаг, хонодог һэн гэхэ. Хожомынь түрмын түхэлтэй нэгэ гэрэй баригдахада, сүлэлгэдэ Нэршүү, Шэлхэ руу шанга харуул доро абаашагдажа ябаһан хүн зон тэрээн соо хаагдадаг болоһон юм.

Сибириин агуухэ түмэр замай барилгын эхилхэдэ, 1891 ондо түмэр замай нэгэ һалаа тэндэ татагдаа. Тиихэ үедэ олон хүн зон ерээ. 1900 ондо хоёрдохи һалаагай бэлэн болохолоор, поезднуудые угтаха тусхай станци баригдажа, хажуудань Байгал далайн эрье дээрэхи Мысовая гэжэ пристаниин нэрээр нэрлэгдэһэн байна. Удаань 1904 ондо эхин шатын һуралсалай түрүүшын һургуули тэндэ нээгдээ.

1905 ондо Санкт-Петербург хотодо хэблэгдэһэн «Сибириин агуухэ түмэр замай тайлбарилга» соо залуу станцида хабаатай иимэ үгэнүүд бэшэгдэнхэй:

«Станци Мысовая, IV классай, буфет бии. Мысовая гэжэ пристаниин хажууда оршодог. Александр III императорай нэрэмжэтэ фондын мүнгэ зоорээр станци дээрэ һүмэ баригдаһхай. Нүүжэ ябагшадта туһа хүргэлгын врачебнэ пункт, тиихэдэ таможенна застава бии.

Пристаньһээ холо бэшэхэнэ оршодог Сэлэнгын уездын Мысовая гэжэ һуурин түмэр замай барилгын эхилһэн сагһаа хойшо нилээд үргэдэжэ, худалдаа наймаанай ехэ газар болоһон байгаа. Тэндэ ажаһуугшадай тоогой 5000 хүрэтэр ургахада, тэрэ һуурин Мысовск гэжэ хото болгогдоо. Мүнөөнэй үедэ Мысовая станци дээрэ судьягай, полицейскэ приставэй резиденци, ноосэлэлгын кассатай почтово-телеграфна конторо бии. Мысовскһоо урагшаа 15 километрэй зайда, Хамар-Дабаанай хойто хүтэлдэ магнидтай түмэрэй ашатта малтамал олдоо».

Мысовскдо түрүүшын кинотеатр «Иллюзион» 1911 ондо нээгдэһэн байна.

Дүлэтэ революционер-большевик, В. И. Ленинэй дүтын хани нүхэр болон һурагша Иван Васильевич Бабушкинай нэрэ манай хотодо нангинаар сахигдадаг юм. Тэрэнэй ажабайдалай намтарай түүхэ, али революционно ажабайдалай мэдэгдээгүй шэнэ баримтануудай элирүүлэгдэхэдэ, али кинофильмын буулгагдахада, бабушкинайхид үнэн зүрхэнһөө һонирходог гээшэ. Һаяшаг дүрбэн серитэй уран һайханай «Иван Бабушкин» гэжэ фильмын түбэй телевиденеэр харуулагдахада, бүхы хүн зомнай—ехэ, багагүй тэрэниие хужарлан хаража, хаа хаанагүй зүбшэн хэлсэлгэ болоһон байна. Тэрэшэлэн И. В. Бабушкинай болзор соо айхабтар ехэ хубилалтанууд болоһон байна. XX зуун жэлэй эхеэр багахан гансал депо байгаа һаа, харин мүнөө тэрэниие хэдэн дахин ахиха шадалтай депо, Зүүн Сибириин түмэр замай предприятинуудые хангадаг рельс-гагналгын 34-дэхи поезд, оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй филиал, тиба социальна хүгжэлтын талаар хэмжээнүүд тухай» гэһэн КПСС-эй обком болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет 1981 ондо тоггоол баталаа һэн. 1981—1985 онуудта болон 1990 он хүрэтэрхи үедэ хотодомнай хэгдэхэ барилганууд тэрэ тоггоолоор хараалагдаһан байна. Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделени, «Забайкаллес» нэгэдэл, республикын Министрнүүдэй Совэдэй УКС, үйлэдбэриин прибор бүтээлгын нэгэдэл, «Бурятавтодор» бүхы барилгануудые хэхээр уялгалагдаа һэн. Эдэ коллективүүдэй хүсөөр байрын гэрнүүд, социально-соёлой болон ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын зарим объектнүүд баригдаа, мүнөө баригдажа байһаар.

Бабушкин хотын 2000 он хүрэтэрхи хүгжэлтын генеральна түсэбые «Бурятгражданпроект» институдай архитекторнүүд зохёожо үгөө һэн. Тэрэнэй үндэһөөр хотомнай Байгал далайһаа саашаа, хада өөдэ абиран, хадыншье саана гараха ёһотой. Юуб гэхэдэ, мүнөө ашаглагдажа байһан түмэр замай лини далайн эрьедэ дүтүүр гарадаг. Тиимэһээ далайн шангаар долгилходо, түмэр замай линиин тоһон, мазут гэхэ мэтэшэлэн уһантай холисолдожо, Байгал далайе бузарлаха жэшээтэй. Мүнхэ номин, тунгалаг уһанай, өөрсэ янзын загаһан баялигтай далайгаа сахин хамгаалха хэрэг манайшье нангин уялга болоно бшуу.

Үнгэрһэн түсэбтэ табан жэлэй туршада Бабушкин хотодо ехэ барилга хэгдээ. Республикын Министрнүүдэй Совэдэй подрядчик «Улан-Удэтрансстрой» трест 18 квартиратай байрын 2 гэр, 300 һууритай хамтын байра ашаглалгада оруулаа. Мүн ажахын эргээр 8 квартиратай шулуун хоёр, 2 айлай байха байшан юһэн гэр барижа, түмэр замай, транспортын хүдэлмэришэдтэ үгэһэн байна.

Энэл хугасаа соо хотымнай Клюевкэ һууринда 1681 дүрбэлжэн метрэй барилга «Забайкаллес» нэгэдэлэйхид бүтээгээ. Барилгань гол түлэб байрын гэрнүүд юм. Байгша ондо тус коллектив хоёр квартиратай байрын 3 гэр, 100 хүнэй һууритай хамтын байра ашаглалгада тушаахаар хараална. Тэрэшэлэн энэ филиалай, 2-дохи ДРСУ-гай хүдэлмэришэдэй һуудал байдалые һайжаруулһан байрын хэдэн гэрнүүд толлогдоо.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ түйлагдаһан зарим амжалтануудаа ехэ гэжэ тоолоногүйбди. Юуб гэхэдэ, бэелүүлхэ, хүсэлдүүлхэ зорилгонууднай бүри ехэ, улам харюусалгатай бшуу. Дээрэ дурсагдаһан тоггоолой зарим хубинууд бүдүүлигээр хазагайруулагдаһан байна. Эдэ бүхы дутуу дунданууд тухайгаа областной партийна конференци дээрэ Мысовая станциин машинист делегат Н. П. Бажанов шүүмжэлхы ёһоор тэмдэглээ һэн. Тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүд cooһoo нэгэ бодолые дахин дабтаха хүсэлтэйб. Энэ хадаа сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые һэльбэн шэнэлхэ ба дулаагаар хангаха тухай асуудал мүн. Үнэхөөрөөшье, амин шухала болоһон тус асуудалые зүб мүрөөрнь һаяын сагта шиидхээгүй һаамнай, саашанхи барилганууд тухай зорилгонуудай бэелүүлэгдэхэнь бүри хүшэр болохо байна. Партиин обком, республикын Министрнүүдэй Совет манай гүйлтаар бүтэхэ тээшэнь шиидхэбэри абаха бэзэ гэжэ найданабди.

Зорилгонууд ехэшье, ононшье. Хүн зоной ажаһуудалай эрхэ байдалые саашадань һайжаруулха, тэдэнэй хэрэглэмжэ хангаха талаар хараа түсэбүүд манай гол зорилгонууд байгаа, байнашье. Тиимэһээ нэн түрүүн байрын гэрнүүдэй, шэнэ столово, магазинуудай, хүүгэдэй ясли-саадуудай барилгые түргэдхэхэ хэрэгтэй. Манай һанахада, энэ хэрэг хотодомнай барилга хэжэ байһан коллективүүдэй дабамаар зорилго гэжэ һанагдана. Тодорхойлбол, 18 квартиратай байрын 4, хоёр айлай байха 12, 80 квартирын нэгэ гэр, хүүгэдэй 3 саад, 320 дүрбэлжэн метр талмайтай хоёр магазин гэхэ мэтэшэлэн шэнэ табан жэлдэ бодхоогдохо ёһотой.

Гэхэтэй хамта түрэл хотоёо ногоор уулха, болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэри харааһаа алдагданагүй. Жэл бүри 10 мянга шахуу набшаһата, шэлбүүһэтэ модон, һоогүүд һуулгагдадаг. Энэ шухала хэрэгтэ коммунальна комбинат, И. В. Бабушкинай нэрэмжэтэ дунда һургуулиин һурагшад ехэхэн үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Түрэл хотынгоо харгы замуудые, үйлсэ гудамжануудые болбосон болгохо хүдэлмэридэ 550 мянган шахуу түхэриг гаргашалхабди. Шэнэ хүүргэнүүдые, харгынуудые бариха, уһанай соргонуудые татаха, колонконуудые табиха хэрэгтэй.

Манай хотодо аяншалагшад саг үргэлжэ ерэжэ байдаг. Тэдэнэр И. В. Бабушкинай дурасхаалда табигдаһан хэдэн хүшөөнүүдтэй, тэрэнэй музейтэй танилсадаг. Ерээдүйдэ түрэл хотымнай түгэс һайнаар хүгжэһэн хойно аяншалагшад бүри олоор айлшалдаг болохо, юрэдөө, Бабушкин хотомнай аяншалагшадые угтан абадаг республикымнай ехэ газарнуудай нэгэн болохо байха.

Тиигэһээр лэ большевик Иван Васильевич Бабушкинай нэрэмжэтэ хото 2000 ондо бүри залуу болог лэ, дүлэтэ 1905 оной революционно ёһо заншалнуудые бүри арьбадхан, ажалшаднай амжалта түгэс хэрэгүүдээрээ алдарта Байгал далай дээрэ тоггоһон түрэл хотоёо холуур суурхуулаг лэ гэжэ хүсэхэ дуран хүрэнэ.

А. ДОНЦОВ,
Бабушкинска горгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

И. В. БАБУШКИНАЙ дурасхаалай 80 жэлэй ойдо

«БАБУШКИН, НЭРЫЕШНИ БАГШЫНШНИ АГУУ НЭРЭДЭ БАХИМ ЗАЛГААД, БАХАРХАНАЛДИ УХААНДАА»

...ВОЛЮЦИОНЕРЭЙ ...ЭРЭМЖЭТЭ

...дай ниислэл Улаан-Үдэ хотодо домог суута рево- ...э И. В. Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлсэ бии юм. ...Үдэ хотодо эгээл хурдан түргэнөөр хүгжэжэ бай- ...мышленна предприятинуудтай, мүнөөнэй болбосон ...онуудтай Октябрьска район Бабушкинай нэрэм- ...сөөр эхилдэг гээшэ. Хура бороотой жэлнүүдтэ ...абадаг Үдэ гол дээгүүр татагдаһан хүүргэһээ энэ ...еэ абадаг юм. Мүнөө тус үйлсэдэ хэдэн дабхар- ...ын гэрнүүд, хүүгэдэй поликлиникэ, дунда һургуули, наймаанай болон хүн зониие ажаһуудалай талаар ... предприятинууд, хүүргэнүүдэй 34-дэхи отряд, «Маяк» гэжэ клуб оршодог. Мүн лэ автомобиль- ...олон трамвайн ябаха ехэ хүлгөөтэй харгы зам бо- Улаан-Үдэ хотын эгээл томо тамаралгын бассейн ...табан жэлдэ, «Тэрэнги» гэһэн кафе үнгэрэгшэ ...лдэ ашаглалгада оруулагдажа, үйлсые шэмэглээ. ...энэ үйлсэдэ хэдэн барилганууд эхилэгдэнхэй. Үйл- ...захаар хэдэн дабхартай байрын гэрнүүд, зүүн та- ...ионернүүдэй байшан бүтээгдэжэ байна. ...ционерэй нэрэмжэтэ үйлсэ гансашье ехэшүүлдэ бэ- ...Улаан-Үдэ хотын бүхы багашуулда мэдээжэ бо- ...жэ хэлэхэдэ ехэ алдуу болохогүй ха. Ушарынь ...жэл бүри цирк ерэхэдээ, үйлсын зүүн талада ман- ...о майхан-шапито дэлгээжэ, һонин программануу- ...лаан-үдынхидые, хотын айлшадые хужарлуулдаг. ...лгын бассейн дунда һургуули хоёрой хоорондо ...бушкинай дурасхаалда табигдаһан хүшөө оршодог. ...та энэ хүшөө Үдэ голой хүүргын хажууда табиг- ...гаа. РСФСР-эй арадай уран зурааша А. И. Тиминэй ...энэ хүшөө 1959 ондо бүтээгдээ һэн. Октябрьска ...генеральна хүгжэлтын түсэбэй ёһоор тэрэ һургуу- ...жууда нүүлгэгдэжэ табигдаһан байна. «Бурятграж- ...т» институдай архитектор В. Г. Бельгаевай проек- ...өө шэнэлэгдэжэ, оршон тойронхинь болбосон тү- ...олгогдожо, 1983 ондо шэнээр нээгдэһэн байна. ...ленинскэ түхэлэй тэмсэгшэдэ зорюулагдаһан дурас- ...шэг 21-дэхи номерой байрын гэртэ бүхэлэгдэнхэй. ...нэй Бабушкинай үйлсэ Улаан-Үдэ хотын гол ...муудай нэгэн болонхой. Мүн үе сагтаа яһала таа- ...үгжэнги, байрын олон дабхар гэрнүүдтэй гэжэ дээ- ...ээ һэн. 1950-дахи онуудта энэ үйлсэ ямар байгаа ...Ф. М. Шулуновой «Улаан-Үдэ» гэжэ номой (1955 ...лагдаһан) хуудаһануудые ираябди. ...Үдэ хотын гол харгы зам Мухинай, Балтахино- ...нүүдээр гараад, саашаа Үдэ гол дээрэ баригдажа ...үмэр-бетон үргэн хүүргэ дээгүүр гараад, хэдэн ...айрын гэрнүүдэй баригдаха Бабушкинай үйлсөөр ...э юм. Ерээдүйдэ Үдэ голой урдахи бэе олон даб- ...йрын гэрнүүдтэй, болбосон түхэлтэй һайхан район ...отой» гэжэ тэрэ ном соо уншанабди. Саашадаа бүри ...охо. Тиимэһээ домог суута революционерэй нэрэм- ...э саашадаа ниислэл хотын эгээл һайхан үйлсэнүүдэй ...охо байһанда этигэнэбди.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

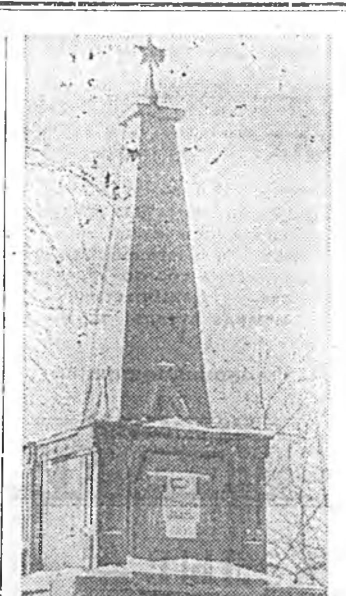

...намтар бэшэһэн Г. И. Мишкевичэй 1984 ондо Ленинградһаа ерэхэдэ, угаа һонин уулзалганууд эмхидхэгдээ һэн. Бабушкинай музей соо жэл бүри научно-практическа конференцинүүд үнгэргэгдэдэг гээшэ. Тэрэнэй хүдэлмэридэ нютагай хизаар ороноо шэнжэлэгшэд, һурагшад, мүн республикымнай эрдэмтэд, музейнүүдэй нэгэдэлэй научна хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаададалсадаг юм.

Зүүн Сибириин хизаарай нютагуудта революционно тэмсэлые бүри эдэбхижүүлхын түлөө хамаг хүсэ шадалаа үгэһэн И. В. Бабушкинай дурасхаалай 80 жэлэй ойе эдэ үдэрнүүдтэ тэмдэглэжэ байнабди. Наян жэлэй саачахи Мысовскые мүнөөнэй Бабушкин хототой жэшэмээр бэшэ ааб даа. Түүхын энэ богони пографи, түмэр замай узел бии юм.

Мүн хотодомнайшье ехэхэн хэмжээнэй барилга хэгдээ. Хэдэн мянгаад дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд, һургуули, үхибүүдэй ясли-саадууд, социально-соёлой объектнүүд баригдаһан байна. Дэлхэйгээр дүүрэн солотой Байгал далайн шанха эрье дээрэ гэхээр тогтоһон хотомнай жэлэй ямаршье сагта урин зөөлэн уларилтай, алим жэмэсүүдээр, һархяаг, һамараар баян ой тайгаар хүреэлэгдэнхэй. Тиигэжэ түрэл хотомнай жэлһээ жэлдэ ургана, болбосон түхэлтэй болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэмнай бүхы барилганууд тусхай түсэбэй ёһоор ябуулагдана.

«Кабанскын районой Бабушкин хотын экономическа...

Би мүнөө оёдолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй филиалда хинан шалгагшаар хүдэлнэб. Коллективнай ехэшүүлэй, хүүгэдэй хүбэнтэй хүүртиг, наволочка, унтари хэбтэриин бүреэһэ гэхэ мэтын зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг юм. Анхан Брянскын филиалда бүтээгдэһэн хамсы, хармаан, татуурга асаржа, тэрэнээ хүүртиг Шейхутдинова хоёр үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада 1986 оной апрель һарын тоосоогоор ажаллажа байгаа бэлэй. Комсомол эдэ басагад партиин XXVII съездые угтуулан, байгша оной нэгэдэхи кварталай даабариие съездын нээгдэхэ үдэр дүүргэхэ гэһэн уялгануудые абаа һэн. Тэрэшэлэн социалис уялгануудаа дээшэлүүлнэрэнүүд томо үзэгүүдээр аржытар бэшэгдээ һэн. Тиимэһээ һайнаар хүдэлдэг нүхэд тухай басагадай хоорэхэнь урматай, зохидшье байна. Бүтээсэ ехэтэй ажалаараа эдэнэр коллективэйнгээ нэрэ хүндые дээшэнь үргэхэһөө гадна түрэл Бабушкин хотоёо суурхуулха ха юм.

ТҮРЭЛ ХОТОМНАЙ

Суута большевик-революционер Иван Васильевич Бабушкинай нэрэмжэтэ хотодо ажаһуудаг болоходоо омогорхонобди. Зуугаад жэлэй саана мүндэлһэн хотомнай революционнс, дайшалхы болон ажалай баян түүхэтэй, ёһо заншалнуудтайшье. Эдэниие халан абажа, саашадань бүри хүгжөөн арьбадхалсажа ябаһан 1980-дахи онуудай залуушуул бага балшар наһанһаа алдарта революционерэй ажаябуулгын жэшээ дээрэ хүмүүжүүлэгдэһэн байна. Тиимэһээ түрэл хотодоо дуратай байхамнай оорын эшэ үндэһэтэй гэжэ тэмдэглэмээр.

болгодог һаа, мүнөө эдэ бүхы операцинуудые өөһэдөө хэдэг болонхойбди. Магад тиимэһээ нёдондо жэлэй түсэбтэ бүхы даабаринуудаа урагшатайгаар бэелүүлээ гэжэ һананаб.

Филиалда ажаллагшадай хахадһаа олонхинь залуушуул юм. Комсомол-залуушуулай дүрбэн звено эмхидхэгдэнхэй. Һайнаар хүдэлдэг басагад яһала олон. Роза Шейхутдинова, Валя Абакумова, Лида Иванова, Валя Дудникова, Наташа Толчиничина болон бусадые дурдамаар. Эдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ урматай дүнгүүдые түйлаа. Жэшээлхэдэ, Абакумова һэн, даабарияа гурбан, табан процентээр үлүүлхэ гэһэн хубиин уялгануудтай залуу оёдолшод олон. Даажа абаһан уялгануудаа тэдэнэр лаб дүүргэхэ гэжэ найданаб. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэй дүй дүршэлдэ, эрмэлзэл оролдолгодо этигэдэгби. Мүн тиихэдэ тэдэнэр филиалай оёдолшодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлэн ябагшадай тоодо ороно бшуу. Һаяхан «Сахилгаан» хуудаһанай гаргагдахада, Е. Л. Корепанова, А. Т. Вострикова хоёрой нэрэнүүдэй хажууда В. Абакумова, Т. Аверина, М. Бурлакова, гэгшэдэй

Түрэл хотодоо дуратайб. Мүнөө үбэлэй үедэ нэгэ бага зүдэрүү шэнгеэр үзэгдэхэ. Хүйтэн байхада бүхы юумэн тиимэрхүүгээр үзэгдэдэг гээшэ ааб даа. Зүгөөр дулаан болоходо, бүхы үйлсэ гудамжануудаар модо, пөөгүүд ногоон хубсаһаа нэмэрихэ,

Мүнөөнэй хото хэды хуушанайшье һаа, ургажа байһан залуу хэдэн предприятинуудтай гээшэ. Тэдэнэй нэгэниинь манай филиал болоно. Һайн ажалаараа түрэл хотоёо бүри алдаршуулжа, саашадаа бүри һайхан түхэлтэй залуу хото болгохын түлөө оролдохоо ёһотойбди. Энэ хэрэгтэ манай коллектив хубитаяа заабол оруулха.

О. ТИГУНЦЕВА,
хинагша, комсомолой эхин организациин секретарь.

Н. ДАМДИНОВ

РАНЖУРОВ ТУХАЙ БАБУШКИН ХЭЛЭНЭ

Ород гүрэнэймнай таруу гээшэнь!
Олон янзын хэлэтэн, яһатан,
Сүхэрэл ядаралаа дууһан эдлээшэды
Сүлэлгын хизаараар харааб яһалал.

Яхадта һуугаа һэм. Харин мүнөө
Хажуудамни хам, тохоног дүмэлсэн,
Түмэн жэлнүүдтэ тээриһэн зоноо
Түүхын зүргэдэ гаргахаа эрмэлзэн,

Буугаа бажууһаар бодожо ерэнэ
Буряадай түрүүшын тэмсэлшэ хүбүүн:
Шандааһан шанга, шэгээр шэрүүн,
Шаажан шүдэдынь лэ сайбагад гэнэ.

Үйтахан нюдэндөө — ужам талаяа
Үй зоболонтойнь тунаажа абаһан,
Баяргүй үншэн хорёод наһаяа
Бандай барлагаар үдхэжэ дабаһан.

Хэмгүй огсом энэ нүхэргэйгөө
Хэлэеэ ололдон, һанаагаа дүүрэнэбди:
Анхан түрэхэһөө, үлгытэйһөө,
Анги үндэһөөрөө — аха дүүнэрбди.

Бололтой хүбүүн байһан байгаа.
Большевик үзэлдэ батаар этигэн,
Халуун шулуу долёоһон намайгаа
Хабатай хорёодхон наһаараа дуудан,

«Васильич-багша» гэхэдэнь тэрэнэй,
Бахархан, ухаандаа оруулнаб — үнинэй
Манан Питерээр шууяһан хаһаяа,
Малаан оройто сэсэн Багшаяа...

Галзуу түргэноор жэлнүүд мухаряа.
Галаар һүйдхөөбди үмхи Россигоо!
Хаан бүргэдэй һодонь шинхараа,
Харанхы, эрхэгүй арадууд үндыгөө.

Тиин би, Бабушкин, —
булта дуулагты,—
Тиигэн Буряадаа нэрлүүлэн дабшаһан,
РСДРП-дэ мүнөө абтаһан
Энэ

Цыреминил Ранжуровта —
Олон дабалта дииилэжэ гараһан
Ород зүрхэеэ уудалан байнам.
Багша Ленинэй гарые бариһан
Баржагар балсанта гараа һарбайнам!

...АГА НАҺАНҺАА ТАНИЛСАНА

...һургуули И. В. Бабушкинай ...эды дахин холбоотой. Бидэ ...революционерэй нэрэмжэтэ ...ажаһуунабди. Хоердохёор, ...абушкинай түрэһөөр 100 ...гой дашарамдуулан, РСФСР- ...трнүүдэй Совэдэй 1973 оной ...ооной тоггоолоор һургуу- ...большевик-революционерэй ...э болоһон байна. Гурбада- ...эдэ, һургуулидамнай Ба- ...нэрэмжэтэ пионерскэ отряд ...Мүн хотымнай омогорхол ...абушкинай музей имагтал ...аймнай суглуулһан мате- ...ар бүридхүүлэгдэжэ, нээг- ...нэ. Тиимэһээ дүлэтэ рево- ...эй нангин нэрэтэй оло да- ...отой болонобди. Энэ ушар ...ай нэрэ солые нангинаар ...рэнэй ажаябуулгын үндэр ...дтэ хүрэмэ байха талаар ...усалгатай уялгануудые би- ...өөнэ.

...Бабушкинай нэрэтэй хол- ...мжээ ябуулганууд тусхай ...һоор шата шатаар һургуу- ...эмхидхэглэдэг. ...жэлэй саана һуралсалай ...эй түрүүшын үдэр—сентя- ...гэн һургуулиимнай класс ...Бабушкин тухай хэшээлнүү- ...дэг һэн. Һүүлэй хоёр жэ- ...ада түрүүшын урок «Эб ...ай хэшээл» гэжэ нэрлэг- ...онхой. Мүнөөнэй жаргалтай ...айдалай түлөө Агуухэ Ок- ...социалис революциин урда ...эн тэмсэлдэ В. И. Ленинэй ...доро И. В. Бабушкин ...нэн сэхэ, эрэлхэг зоримгой ...хи табиһан гэжэ хөөрэдэг- ...көөрөөгөө Буряад оронойн- ...тайнгаа түүхэтэй холбодог, ...ульбевчай Сибирьтэхи ажа- ...тодорхойгоор тайлбарилна ...эшэбди.

...үнэн ноябрь һарада револю- ...солыи долоон хоног ...манай соносхогдоо. Эдэ ...большевик-ленинецэй зо-

рюулагдаһан ханын газетэнүүд гаргагдадаг, пионерскэ сборнууд, линейкэнүүд, комсомолой суглаанууд эмхидхэгдэдэг.

В. И. Ленинэй соратник, дүтын хани нүхэр болон һурагшада зорюулагдаһан олонхи хэмжээ ябуулганууднай январь һарада тудадаг юм. Жэл бүри январиин 25-һаа 31 хүрэтэр Бабушкинай дурасхаалай долоон хоног үнгэргэгдэдэг. Эдэ үдэрнүүдтэ һургуулимнай нилээд хүлгөөтэй, өөрсэ шэнжэтэй болодог байна. Гэхэтэй хамта заншалта долоон хоногой үедэ революционертэ хабаатай нэгэ ехэ асуудалаар нийтэ һургуулиин конкурс үнгэргэгдэдэг гээшэ.

Жэшээлхэдэ, И. В. Бабушкинай ажаябадалай намтарые эрхим һайнаар мэдэгшэдэй болон тэрээн тухай уран гоёор хооргэшэдэй конкурс 1984 ондо үнгэргэгдөө бэлэй. Тиихэдэ класс бүхэнһөө хэдэн һурагшад конкурсдо хабаадаха дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн. Эгээл тэрэ үдэрнүүдтэ һургуулимнай урилгаар Иван Васильевичай намтарые шэнжэлэгшэ, уран зохёолшо Г. И. Мишкевич Ленинград хотоһоо ерээ агша бэлэй. Тэрэ оной заншалта долоон хоног тухайгаа мүнөө болотор дулаахананаар дурсадагбди.

Харин нёдондо Г. И. Мишкевичэй «И. В. Бабушкин» гэжэ номой удхаар мини-рефераудуудай конкурс сонсхогдоо һэн. Яһала һонирхолтой мүрысөөн болoжо үгөө. Юуб гэхэдэ, һурагшад революционерэй ажаябуулга тухай удхалан хоорэхэһөө гадна, тэдээндээ өөрын сэгнэлтэ үгэжэ найруулһан байгаа.

Байгша ондо энэ долоон хоногоо нэгэ бага ондоогоор үнгэргэжэ байнабди. 1-дэхи классай һурагшад «Ногоон һандали» гэһэн диафильм хаража, тэрэнэй удхаар зурагуудай конкурсдо хабаадалсана. Хоёрдохи, гурбадахи классуудта Г. И. Мишкевичэй номой «Ваня Бабушкинай үхибүүн наһанай жэлнүүд» гэһэн бүлэгые уншажа, хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэжэ байна. Энэл номой түрүүшын хоёр бүлэгүүдээр «Бабушкинай уншалганууд» тасадахи, дүрбэдэхи классуудта үнгэргэгдэнэ. Тэдээнһээ дээшэ классуудта, тодорхойлбол 6-дахиһаа 10-дахи класс хүрэтэр Г. Мишкевичэй номой удхаар викторинанууд эмхидхэгдэнэ. Долоон хоногой түгэсхэлдэ «эрхим», «һайн» гэһэн сэгнэлтэнүүдые абадаг һурагшадай заншалта слет үнгэргэгдэхэ. Тэрээн дээрэ урдахи үдэрнүүдтэ үнгэргэһэн хэмжээ ябуулгануудтаа сэгнэлтэнүүдые үгэхэ ёһотойбди.

Бабушкинай нэрэмжэтэ пионерскэ отряд һургуулидамнай бии гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Тэрэнэй хүдэлмэри тухай хэдэхэн үгэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. Багша В. Н. Грязных гэгшын хүтэлбэрилдэг 5-дахи «А» классай пионернүүд И. В. Бабушкинда хабаатай материалнуудые бэдэржэ суглуулдаг юм. Алдарта революционер тухай хоорэһэн документнүүд болон баримтануудай мүнөө мэдээжэ болобошье, үшөө мэдээжэ бэшэ шэнэ баримтануудые олохо гэжэ тэдэнэр ехэтэ найдадаг гээшэ. Ушар тиимэһээ Бабушкинай түрэһэн һууринай дунда һургуулиин һурагшадтай, революционерэй нэрэмжэтэ пионерскэ отрядуудтай, мүн тиихэдэ тэрэнэй намтар шэнжэлдэг эрдэмтэдтэй бэшэг абалсадаг, хэжэ байһан ажал хэрэгүүд тухайгаа бэе бэедээ дуулгалсадаг заншалтай. Иван Васильевичай аша басаган Прасковья Никитична Бабушкинатай абалсадаг бэшэгүүдынь угаа һонирхолтой.

Тобшолон хэлэхэдэ, һургуулимнай һурагшад бага балшар наһанһаа И. В. Бабушкинай нэрэтэй танилсан, тэрэнэй ажаябуулгые бүри гүнзэгыгөөр шудална гэжэ тэмдэглэмээр. Тэдэнэй манай хотын залуушуулай түрэл хотодоо дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэхэнэй [illegible] һанагдана.

А. КУЗЯКИНА,
дунда һургуулин эмхидхэлэй хүдэлмэри эрхилэгшэ.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ хангадаг предприяти Бабушкин хотодо бии юм. Энэ предприяти арбаад жэлэй саана байгуулагдаһан намтартай. Эндэ хабсаралгын, механическа, прессовэ болон арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараанай участогууд оршодог. Хүл дээрээ һая гаража байһан предприятиин залуу коллектив үндэр үрэ дүнгүүдээрээ нэгэдэл соогоо мэдээжэ болонхой. Жэшээлхэдэ, продукци үйлэдбэрилхэ хэмжээнэй талаар арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабариие 1985 оной декабриин 13-да дүүргэһэн габьяатай. Коллективэйнгээ ехэ амжалтада арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараанай участогайхид өөһэдынгөө хубитые оруулһан байна.

Татьяна Анатольевна Худойкина хөөрэнэ,— Бригададамнай гансал басагад хүдэлдэг. Тэдэнэр яһала оролдосотойгоор ажаллажа, үдэрэйнгөө даабариие заабол дүүргэдэг заншалтай болонхой. Энээндэ ажалаа бригадна гуримаар эмхидхэжэ, нэмэлтэ шангаа ажалда хабаадалсаһанай зэргээр хубаарилагдадаг гурим нүлөөлнэ гэжэ һананаб. Манай продукци хүн зондо һайшаагдадаг юм. Электромассажер бидэндэ эльгээгыт гэһэн бэшэгүүд оронаймнай олон хотонуудһаа ерэдэг. Энээндэнь бидэ ехэтэ баясадагбди. Продукцимнай мэдээжэ болохоһоо гадна, олон хүн зондо ехэ хэрэгтэй эд болоно бшуу,— гэжэ шэд үдэр бүриингөө даабаринуудые бэелүүлхэһээ гадна эрхим шанартай продукци хабсаргадаг гэжэ бригадирынь хэлээ һэн. Тиимэһээ тэдэнэй

ЭБТЭЙ КОЛЛЕКТИВ

Энэ бригада бэрхэ басагад олон байна. Б. Воробьева, М. Агафонова, М. Мункина, И. Мордовская, Т. Клокол гэгшэд...

— Манай бригада «Бодросс» гэжэ электромассажер хабсаргадаг юм,— гэжэ бригадир... гаргадаг продукци нёдондо Шанарай тэмдэгтэ хүртэһэниинь ойлгосотой.

Н. СОКТОЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: обмотчицанууд Л. Курбатова, Л. Селиверстова, Г. Селиверстова, И. Пичугина.

Авторай фото.

Соёлой һонин

БАМ ТУХАЙ

...Чехословакиин Витковице хотодо заншалта болоһон уласхоорондын фотовыставкэ үнгэргэгдэһэн байна. «Хүн ажалдаа ба ажабайдалдаа» гэһэн гол темэдэ зорюулагдаһан тус выставкэдэ хабаадаһан Вильнюс хотын фотомастер Валерий Корешков нэгэдэхи шанда хүртөө. Тэрэнэй бүтээһэн «БАМ-ай алтан намар» гэжэ нэрлэгдэһэн фото-зурагууд үндэрөөр сэгнэгдэбэ. Өөрынгөө бүтээлнүүдые Геннадий Коносов (Москва) мүн лэ энэ темэдэ зорюулаа. Москвада үнгэргэгдэһэн залуушуулай болон студентнэрэй бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадаһан БАМ-ай барилгашад тухай тэрэнэй фото-зурагууд хөөрэнэ. «Комсомольская правда» газетын редакциин Сэнхир зал соо энэ выставкэ харуулагдаа. Тиихэдэ агитпоездын бүлэгтэй хамта Монголой Арадай Республика абаашагдаа. Харин мүнөө ниислэл хотын Арадуудай хани барисаанай байшан соо тус выставкэ дэлгээгдэнхэй. «БАМ-ай алтан намар» гэһэн фото-зурагуудай выставкэ олониитые һонирхуулна.

И. ДОБРОВОЛЬСКАЙТЕ.
Вильнюс хото.

Улаан-Үдын авиационно заводой соёлой «Рассвет» байшангай уран һайханай коллективүүд гүйсэдхэхы шадабаряараа хаа хаанагүй мэдээжэ болонхой. Тэдэнэй нэгэн — «Байгалай толон» дуу, хатарай ансамбль городой болон республиканска уран һайханай харалгануудта нэгэнтэ бэшэ шалгарһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Байгалай толон» дуулана.
П. БУРМАКИНАЙ фото.

ХОЛО, ОЙРЫН ГАСТРОЛЬНУУД

Тувын АССР-эй гүрэнэй филармониин циркын артистнууд манай республикын ажалшадта бэлиг шадабарияа харуулжа байнхай. Тэдэнэр Хориин, Хэжэнгын районуудай ажахынуудай клуб, соёлой байшангуудта суглараһан улад зониие циркын һонин программаар баясуулаад, мүнөө үедэ Яруунын районой тосхон, һууринуудаар ябажа байна. Удаань Тувын артистнууд Баунтын район зорижо гараха юм.

17 хүнһөө бүридэһэн энэ бүлэгые манай хүршэ автономито республикын габьяата артист Хисат Аминов хүтэлбэрилнэ.

* * *

Үхибүүдтэ зорюулагдаһан зүжэгүүдые харуулдаг Буряадай Гүрэнэй филармониин «Радуга» гэжэ бүлэг һаяхан Сахалинай областиин хото, хүдөөгөөр февралиин 15 болотор гастрольдо мордобо. Дүрбэн артистнуудһаа бүридэһэн энэ бүлэг уран һайханай талаар Валерий Теняковой хүтэлбэри доро Т. Правдин, В. Алексеев гэгшэдэй найруулһан «Хүгшэн эжын нюдэнэй шэл» гэһэн зүжэгые областиин эдир харагшадай урда гүйсэдхэхэ.

* * *

Буряадай гүрэнэй филармониин «Сэлэнгэ» ансамбль Волго шадарай хизаар нютагуудаар гастрольдо ябана.

Манай искусствын түлөөлэгшэд февралиин 3-һаа эхилжэ Ульяновск хотодо «Инаг дуранай һайндэр» гэжэ заншалта программаяа харуулха юм.

Г. ПЕТРОВА.

ХОЁРДОХИ ШАТАДАНЬ ХАБААДАХА

Манай ороной ниислэл хото Москвада байгша ондо үнгэргэгдэхэ заншалта П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмшэдэй ба дуушадай уласхоорондын конкурсдо шэлэн абалгын тур болобо. Тэрээндэ хабаадаһан Буряадай АССР-эй габьяата артистка, Буряадай гүрэнэй академическэ оперо болон баледэй театрай дуушан Ольга Аюрова нютагаа бусажа ерэбэ. М. И. Глинкын нэрэмжэтэ бүхэсоюзна конкурсдо үнгэрһэн жэлдэ илажа суурхаһан нютагаймнай басаган энэшье удаа бэлиг талаангайнгаа ургалтые гэршэлжэ, энэ ехэ конкурсын хоёрдохи турта хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ.

Манай корр.

ҮНДЭР НЭРЭ ЗЭРГЭ

Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтдай коллектив РСФСР-эй наукын габьяата ажал ябуулагша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһонтойнь дашарамдуулан хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор М. П. Хамагановые халуунаар амаршалба.

Москвагай Н. К. Крупскаягай нэрэмжэтэ багшанарай институдые М. П. Хамаганов 1940 ондо дүүргэжэ, ажаллахаяа Буряад орон ерэһэн намтартай. Хэрэнэй дунда һургуулиин директорээр, Түнхэнэй районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагшаар, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлгын институдай директорээр хүдэлһэн, экономико болон соёлой талаар Буряадай эрдэм шэнжэлгын институдай литература ба арадай аман зохёолой таһагые олон жэлдэ тэрэ даажа ябаһан байгаа. М. П. Хамаганов 40 гаран жэлэй туршада Буряадай багшанарай институтда хүдэлжэ байна. Эдэ жэлнүүдтэ научна 180 шахуу хүдэлмэри, тэрэ тоодо Буряадай литература болон арадай аман зохёолой асуудалнуудта зорюулагдаһан 7 монографи тэрэ бэшээ. Мэргэжэлтэдэй талаһаа үндэр сэгнэлтэдэ эрдэмтэнэй эдэ хүдэлмэринүүд хүртэнхэй. Жэшээлхэдэ, тэрэнэй научна хүдэлмэринүүд тушаа академигүүд В. М. Жирмунский, А. П. Окладников, М. Б. Храпченко, бусад бэшэһэн байна.

Һаяхан үнгэргэгдэһэн институдай эдэбхитэдэй баяр ёһолололой заседани дээрэ профессор М. П. Хамагановай научна болон педагогическа ажаябуулга тухай институдай ректор, профессор И. А. Батудаев, литературын кафедрые даагша, доцент А. К. Паликова, студентнэр үгэ хэлээ. Хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоһон тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Грамотые партиин Буряадай обкомой секретарь К. К. Шомоев эрдэмтэдэ барюулһан байна.

М. П. Хамаганов — иимэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн тус институдай түрүүшын эрдэмтэн болоно.

И. ЯРНЕВСКИЙ,
БГПИ-гэй доцент.
Улаан-Үдэ.

АРТИСТНАР—ФЕРМЭ ДЭЭРЭ

Буряадай гүрэнэй филармониин лекторнүүдэй бүлэг КПСС-эй XXVII съездэдэ зорюулагдаһан программатайгаар Кабанскын районой мал ажалай гүүртэ, фермэнүүдээр аянда гаранхай. Ниитын малай үбэлжэлгын түлэг ябажа байгаа энэ харюусалгатай үедэ районой ажахынуудай малшад хүгжэм шэнжэлэгшэ-лектор Людмила Андреевна Теняковагай элидхэлые һонирхон шагнаад, дуушад Михаил Богомазовай, Софья Данзановагай, уран гоёор уншадаг Геннадий Мельниковэй, хүгжэмшэн Валентина Богомазовагай гүйсэдхэлгэнүүдые хужарлан харана.

Г. КУЛАГИНА,
Буряадай Гүрэнэй филармониин хүдэлмэрилэгшэ.

ҮБЭЛЭЙ ХАРГЫ АЮУЛТАЙ

Харгыда болгоомжогүй ябахада, юуншье тохёолдожо магад. Жэшээнь, январиин 7-ной үдэр хэдэ хэдэн гэнэ усал Улаан-Үдэ хотын үйлсэнүүдтэ болоһон байба. «Жигули» машинын эзэн Долотенков гэгшэ Терешковагай нэрэмжэтэ үйлсөөр гүйлгэжэ ябаһаар, буудал дээрэ байһан автобус ошожо мүргэжэрхёо. Нүгөөдэнь — жолоошон Генихов харгыгаар ябаха дүрим хазагайрууламжа, мүн лэ автобустой мүргэлдэһэн байба. «ГАЗ-53» түхэлэй машинын жолоошон Николаев ябаха замаа гүйсэд шалгангүй, гол харгы дээрэ гарахадаа, ашаанай машинатай мүргэлдэжэ, ехэ аюулда ороһон байгаа. Эдэ бүгэдэ жолоошодой болгоомжотой байгаа һаа, болохогүйнь элитэ һэн. Зүгөөр мүнөөмнай хэнэйшье мэдэһээр үбэлэй харгы хальтируухай.

Мүльһэтэһэн, уурал манатай харгы дээрэ яалтай гээшэб? Эндэ машинаяа гансашье аалаар ябуулха бэшэ, харин харгын ямаршье годируухай, манатай үдэр техникээ шадажал жолоодохо хэрэгтэй болгодоно. Эндэ жолоошон бүхэн саг соонь, дары гаазаа бага, ехэ болгохо, хэрэгтэй болоо һаань, тэрэ дороо зогсоохо шадалтайгаар машинаяа ябуулха зэргэтэй.

Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэнэй үедэ харгы дээрэ манатай байхадаа, жолоошодто баһал хүндэ болодог гээшэ. Эндэ зарим жолоошод манатай үедэ ябаха тусхай лаампа машинадаа үлгэхэдөө, һайн зээритэй болообди гэжэ дэмы һанадаг. Яахадааб гэхэдэ, манатай үдэр тиимэ лаампа носоогоод ябахада, жолоошодто ямаршье туһа хүргэдэггүй. Манатай үдэр холын гэрэл носоогоод ябахада, харгыда ябаһан бусад жолоошодто элеэр харагдана гээшэбди. Энээнһээ гадна манатай үедэ харгы нойтон, халтируухай болодог. Тиихэдэ машинын урдахи шэл ехээр сэнтэдэг. Эдэ бүгэдые аянда ябахадаа обёоржо, аршаха, сэбэрлэхэ шухала. Мүн харгын баруун талые һайтар хаража ябаха шухала. Юуб гэхэдэ, харгын баруун захада байһан машина, ябагашуул манатай үедэ муугаар обёорогдоно ха юм. Энээнһээ гадна машинын урдань орохо һэдэлгэ гаргаһанай үлүү. Сэхыень хэлэхэдэ, ехэ манатай байгаа һаань, машинаяа тусхай талмай дээрэ байлгажа, манатай хөөрэхые хүлеэгээ һаа, һайн байха. [illegible]

Л. МОДОГОРОВА,
ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

Спорт

ТЭМСЭЛ УЛАМ ШАНГАДАНА

Эрэшүүлэй дунда баскетболоор «Труд» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн улам эршэдэжэ байна.

Гусиноозерск хотын Спортын ордон соо болоһон уулзалгада эндэхи «Шахтерой» Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын нэгэдэлэй баскетболистнуудтай хабаадахадань, 300 гаран хүн хараһан байгаа. «Шахтерһоо» Гвоздарьков болон Путинцев, прибор бүтээлгын нэгэдэлһээ Демьяненко болон Кобиш гэгшэд добтолгодо илангаяа һайнаар наадаба. Тиигэжэ нааданай түрүүшын хахад 32:31 тоотойгоор дүүрэһэн байгаа. Талмайн эзэд оройдоол нэгэ очкогоор уридлажа ябаба.

Хоёрдохи хахадтань Улаан-Үдын баскетболистнууд эдэбхижэжэ, таймай тэн болотор түрүүлжэ ябаа. Эгээл энэ үедэ «Шахтерой» тренернүүд хамгаалалтадаа гол анхаралаа хандуулжа, Гусиноозерскын спортсменүүд 60:58 тоотойгоор илаһан байха юм. Эндэ «Шахтерой» капитан Виктор Гвоздарьков аяар 27 очко командадаа бэлэглээ.

Буряадай мебель бүтээлгын ба модо болбосоруулгын комбинадай команда Онохойдо нютагай «Лесник» командатай наадахадаа, һураггүй булюу байһанаа харуулжа, 100:33 тоотойгоор шүүбэ.

«Теплоприбор» заводой баскетболистнууд хоёр наада үнгэргэхэдөө, амжалта түйлаба. Селенгинск тосхондо ЦКК-гай командые 49:33, Каменскын «Цементнигые» 70:56 тоотойгоор илаһан байна. Буряадай баскетболой ветерануудай нэгэн Аркадий Харчук «Теплоприбор» заводой командада наадахадаа, баян дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулна.

С. РАДНАЕВ,
ВСГИК-гай студент.

ШЭНЭ ЧЕМПИОН ТОДОРБО

Баргажанай Соёлой ордон соо шатараар эрэшүүлэй дунда тосхоной түрүү һуури эзэлхын түлөө заншалта мүрысөөн болобо. Нааданда 15 бэрхэ, тэдэнэй тоодо 5 шэнэ шатаршад хабаадаһан байба.

Хоёрдохи уулзалгын һүүлээр дүй дүршэлтэй шатаршан, 1011-дэхи ПМК-гай хүдэлмэришэн Геннадий Вербицкитэй хамта шэнэ шатаршад врач-стоматолог Салтан Аюшиев ба залуу геолог Андрей Пухарев гэгшэдэй түрүүлжэ эхилхэдэ, һүүлшынхидэйнь амжалта саг зуурын гэжэ һанагдаһан байгаа. Удангүй дүрбэдэхи уулзалгада Пухаревай Игорь Минулинда шүүгдэхэдэ, тэрэ уридшалһан багсаамжа зүйтэй шэнгеэр һанагдаа һэн.

«Харин нүгөөдэнь хэды багтаа «бүдэрэгшэ aaб?» гэжэ ехэнхи шатаршадай һанабашье, Аюшиев эхилһэн амжалтаяа саашадаа бүри арьбадхажа ороо. Тэрэниие «холо табижа болохогүй» гэжэ ойлгоһон хоёрдохи разрядтай шатаршад Л. Галин, Г. Вербицкий Н. Бадмаевтэ хүсэгдэнгүй, 8-һаа 7,5 очко абаһан Аюшиев түрүүшын үдэр амжалтатай түгэсхэбэ.

Саашадаа Салтан Аюшиевай амжалтада һаалта хэхэ шатаршан байбагүй. 14-һөө 13 очко абаһан энэ залуу шатаршан түрүүшынхиеэ чемпион болохын хэжүүгээр, хоёрдохи разрядай норматив дүүргэжэ шадаа. 11 очкотой Андрей Пухарев хоёрдохи һуури эзэлжэ, мүн гурбадахи разрядай норматив дүүргэжэ шадаа. Игорь Минулин гурбадахи һуурида гараа.

Н. ГАЛДАНОВ,
мүрысөөнэй судья.

СПОРТЛОТОНУУДАЙ ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай январиин 26-да үнгэргэгдэһэн 4-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«45-һаа 6-ень тааха спортлото»: 1.231.402 билет ороо.

Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (75 карточка) тааһан хүнүүд—1.419 түхэриг, дүрбэн номер (3.178 карточка) таагшад —34 түхэриг, гурбан номер (51.639 карточка) тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 7.070.021 билет ороо.

Табан номер (51 карточка) таагшад —8.418 түхэриг, дүрбэн номер (6.237 карточка) тааһан хүнүүд —106 түхэриг, гурбан номер (171.756 карточка) таагшад 6 түхэриг абаха.

Спортлотонуудай 4-дэхи тиражай шүүбэринүүд февралиин 10-һаа мартын 10 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

ДЕКАБРИСТЫН ГЭР БҮЛЫН ХАДАГАЛЖА ЯБАҺАН ЗҮЙЛ

УЛЬЯНОВСК. Декабрист Василий Ивашевой гэр бүлын хадагалжа ябаһан бишыхан шкатулка Ульяновскын хизаар ороноо шэнжэлгын музейн жасада нэмэгдэбэ.

Эдир залуу наһаяа Симбирск хотодо үнгэргэһэн француз эхэнэр Камилла Леданти тус шкатулкые үни удаан саг соо абажа ябаһан. Сенатска талмай дээрэхи буһалгаанда хабаадаһанайнгаа түлөө Сибирь руу сүлэгдэһэн В. Ивашевтой тэрэ эндэ танилсаһан байгаа. «Былое и думы» гэһэн ном соогоо Герцен энэ басаган тухай магтан дурдаһан юм. Пущинай бэшэгүүдтэ тэрээн тухай дурдагданхай.

Нэгэ үеһөө нүгөө үедэ энэ шкатулка дамжуулагдадаг байгаа. Ивашевтоной басаган Мария Трубникова тэрэниие удаан наһан соогоо хадагалжа ябаа. Мэргэжэлтэ революционерка, «Декабристын роман» гэһэн номой автор Ольга Булановада һүүлдэ тэрэнь ороо. Тиигэжэ 160 жэл үнгэроо.

(ТАСС).

ТАСС — АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

ГУРБАН МЯНГАДАХИ ЖЭЛЫЕ—ЯДЕРНА БУУ ЗЭБСЭГГҮЙГӨӨР

Имагтал хоёр зуун жэлэй бэшэ, харин хоёр мянган жэлэй бэлшээр дээрэ гарахаяа ябаһан хүн түрэлтэн мүнөө түүхынгээ эгээл харюусалгатай, ороо хүшэр үе сагта оробо. Тэдэ амгалан тайбан ба аюулгүй байдалай оршон байдалда гурбан мянгадахи жэлдэ орохо гээшэ гү, али ядерна дайнай гал дүлэн манай бүмбэрсэг дэлхэйе галдажа шатааха юм гү? Бүхы оронуудай, бүхы түбиинүүдэй хүн зоной зүрхэ сэдьхэлые хүдэлгэжэ байһан мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудта Советскэ Союз тодо һонор харюу үгэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Мэдүүлгэ дотор ядерна буу зэбсэгые бүрин хүсэдөөр усадхаха, бүхэдэлхэйн аюул усалһаа хүн түрэлтэниие сүлөөлхэ программа найруулагданхай.

Польшын болон Венгриин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд Мариан Ожеховский болон Петер Варкони гэгшэд Варшавада уулзахадаа, СССР-эй политикые шууд сэхэ, зоримгой, үүсхэл эдэбхитэй байна гэжэ нэрлээ. Хүн зониие олоорнь алаха, хюдаха зорилготой бүхы түхэлэй буу зэбсэгүүдые хоёр мянган он болотор шата шатаарнь бүрин усадхаха тухай СССР-эй дурадхалнууд түүхэтэ удха шанартай үүсхэл болоно, гутамшаг муухай дайн дажарһаа дэлхэйе аршалан хамгаалха арга олгохо байна гэжэ М. Ожеховский үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. СССР-эй бүтэмжэтэй һайн хараа бодол совет-американ дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тула таарамжатай һайн эрхэ байдал байгуулна, мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудые бүтэмжэтэй һайнаар шиидхэхэ арга олгоно гэжэ П. Варкони мэдүүлбэ.

«Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар СССР-эй гаргаһан уряа һайн һайхан жэшээгээр —ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые туршалгые болюулалгын болзорые һунаалгаар батадхагдаа», — гэжэ Вьетнамай Коммунис партиин ЦК-гай секретарь Хоанг Тунг хэлэбэ.

«СССР-эй дурадхалнуудые бэелүүлгэ арадуудай үндэһэн ашаа туһада харюусана», — гэжэ СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн Добривое Билич Югославиин «Политика» газетэдэ бэшэнэ. Эдэ үүсхэлнүүд уласхоорондын харилсаануудай шухалын шухала үйлэ хэрэг болоно. Үнэнэрынь гэхэдэ, тэдэ мүнөө үеын буу зэбсэгүүдэй һандаргахы хүсые бүрин хүсэдөөр хамсада абана, ядерна дайнай һүйхэрэлгын аюулһаа хүн түрэлтэниие гүйсэд дүүрэнээр хододоо усадхаха зайсуулан сараха гэһэн хүсэл эрмэлзэлдэ үндэһэлнэ.

«Совет дурадхалнууд хадаа уласхоорондын байдалые үргэлжэ дээрэнь гуримшуулха, һайжаруулха программа болоно», — гэжэ Австриин федеральна президент Р. Кирхшлегер хэлэбэ. «Арбан табан жэлэй хугасаа соо ядерна буу зэбсэгүүдые усадхаха гэһэн Москвагай үүсхэл тон үнэтэй сэнтэй байна» гэжэ батаар этигэн найдажа байһанаа тэрэ мүн лэ мэдүүлээ.

СССР-эй үүсхэл шухала удха шанартай, бүтэмжэтэй һайн үүсхэлнүүд байна гэжэ Кипрэй Республикын президент, правительствые толгойлогшо Спирос Киприану нэрлэбэ. М. С. Горбачевой Мэдүүлгэ дотор найруулагдаһан дурадхалнууд ядерна буу зэбсэгүүдые усадхаха, буу зэбсэгүүдээ бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр хуряаха талаар шэглүүлэгдэнхэй байна.

Франциин Национальна суглаанай гадаадын хэрэгүүдэй талаар комиссиин түрүүлэгшын орлогшо депутат-коммунист Робер Мондаржан, ФРГ-гэй «Демократическа эхэнэрнүүдэй үүсхэл» гэһэн эмхиие хүтэлбэрилэгшэ Мехтильд Янзен, ядерна буу зэбсэгүүдые тэрэ хэмдэнь үлөөхын түлөө национальна ябуулгые хүтэлбэрилэгшэ Кай Брайсет (США), США-гай Эб найрамдалай соведэй түрүүлэгшэ профессор Марк Соломон, Индиин элитэ мэдээжэ эрдэмтэ, политическэ шэнжэлгэнүүдэй түбэй профессор Бхабани Сен Гупта гэгшэд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Мэдүүлгэ соо найруулагдаһан дурадхалнуудые үргэнөөр шэнжэлэн тайлбарилхадаа, эдэ бүгэдэ тон шухала удха шанартай байна, «ядерна дайн байлдаануудһаа», ядерна туршалгануудһаа США-гай арсахыень дэлхэйн арад түмэн хүлеэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэнэ.

ГОЛ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

ХАНОЙ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Мэдүүлгэ дотор табигдаһан совет дурадхалнууд эб найрамдалай агууехэ программа болоно. Ядерна дайнай аюулые усадхан зайсуулха гээшэ хүн түрэлтэнэй мүнөө үедэ бэелүүлхэ гол зорилго мүн гэжэ КПВ-гэй ЦК-гай гэшүүн, СРВ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Во Нгуен Зиап ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Бүхы арадуудай хүсэл эрмэлзэлые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ эхи табихаар бэлэн байһанаа Советскэ Союз үнөө дахин харуулба гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. СССР-эй эб найрамдалта үүсхэлнүүд ядерна хёморсо зүришэлдөөнүүдэй аюулые зайсуулан сараха хэрэгтэ амжалта түйлаха арганuудые олгоно. Али бүхы ядерна тэһэлэлгэнүүдые Советскэ Союзай болюулалгын болзорые һунаалга дэлхэйн бүхы арадуудай хуби заяанай түлөө үндэр харюусалгатай байһанаа мэдэрһэн ябадал болоно.

Энэ талаар Вашингтон гажа буруу хараа бодол баримтална гэжэ Во Нгуен Зиап буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалнуудаар США-гай хараа бодолдо тогтожо хэлэхэдээ тэмдэглээ.

ТУСХАЙ КОМИТЕДЭЙ СЕССИ

НЬЮ-ЙОРК. Уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй гэһэн гол ёһые шангадхаха талаар ООН-ой тусхай комитедэй сесси дээрэ юрэнхы хөөрэлдөөнүүд дүүрэбэ. Уласхоорондын оршон байдалда хүсэ хэрэглэхэгүй гэһэн гол ёһые батална талаар нул о ехэтэй хэмжээнүүдые абаха гээшэ бүхы гүрэнүүдэй байдалда шухала удха шанартай байна. Уласхоорондын байдалые гуримшуулан һайжаруулха талаар шэглүүлэгдэһэн тодорхой, нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые абахын түлөө тэрээндэ хабаадагшадай олонхид мэдүүлбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, буу зэбсэгүүдые замбуулинай дайдада гаргангүй, 2000 он хүрэтэрхи үедэ ядерна буу зэбсэгүүдые хаа хаанагүй бүрин хүсэдөөр усадхаха тухай СССР-эй оруулһан дурадхалнууд уласхоорондын байдалай хүгжэлтэдэ һайнаар нүлөөлхэ байна гэжэ Польшын, Чехословакиин, ГДР-эй, Монголой болон бусад оронуудай түлөөлэгшэд онсолон заана.

Бүхэдэлхэйн договор, тэрэнэй урда тээнь уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй тухай деклараци баталан абалгые түргэдхэхыень сессидэ хабаадагшад уряалба.

США түрүүтэй баруунай ехэ ехэ оронууд тусхай комитедэй сесси дээрэ бүтэмжэтэй һайн ябуулганuудые бүрүү һүргэхэ гэһэн хараа бодол баримталдаг байгаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Барилгын эршэ шангадхаха» —түрүү бэшэг. «Заводойхидто албан туһална» — Т. Усольцевагай репортаж. Манай үбэлжэлгэ — харюусалгатай хаһа. «Хайша хэрэг хандана» — Н. Исаевай, Ан. Климовай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Хадын шэлэнүүдые һэтэ дабан» — В. Байкаловай, П. Байрачнын статья. «Байгаалиие хамгаалга — бүгэдын хэбаадаха хэрэг» — М. Шаргаевай статья. Мал ажал — онсо шухала һалбари. «Фермэ дээрэ һүн' далайн селгидаһан нэгэ үдэр» — П. Натаевай статья. [illegible] — Е. Румянцевай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. «Революциин [illegible]» — О. Серовагай статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Аялга дуунтай хамилан» — Н. Мадуевай статья.

САЙХАН ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — «Хүхюун стартнууд». 10.30 — «Никто не хотел умирать»—уран һайханай фильм. 12.10 — Шэнэ һонин. (12.15—хуратэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильм. 16.10 — «Ород хэлэн». 16.40 — «Шатарай һургуули». 17.10 — «Эрмитаж». Эртэ урдын Грециин искусство». 17.50 — Үхибүүдтэ фильм. «Джульбарс». 19.00 — Калинин хотын телевизор харагшадай асуудалнуудта политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Еекетов харюусаха. 19.40 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». Улаан-Удэ. 19.55 — Шэнэ һонин (буряадаар). 20.05 — «КПСС-эй ЦК-гай проектнүүдые зүбшэн хэлсэхэбди». 20.55 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. Москва. 21.15 — Фигурна һолмооролгоор Европын чемпионат. Эхэнэрнүүд. 22.00 — «Время». 22.35 — «Хүхюун залуушуул». 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Телевизор харагшадай анхаралда.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — География. 8 дахи класс. 10.05, 11.45 — Англи хэлэн. 11.05 — СПТУ-гэй һурагшадта. Юрэнхы биологи. 11.35, 12.40 — География. 5 дахи класс. 12.05 — П. Тычинын шүлэгүүд. 13.10 — Түүхэ. 7 дахи класс. 13.40 — Баримтата фильм. 14.15 — «Мэдээе, шадаха бай». 15.15 — «Ородой искусство». 16.05 — Шэнэ һонин. Улаан-Удэ. 17.45 — Худөөгэй ажалшадта концерт (буряадаар). 18.20 — «Эрхэтэн ба хуули». 19.00 — «Танай бэшэгүүдээр». 19.35 — Киноочерк. Москва. 19.55 — Баскетбол. Европын чемпионадай кубок. Эрэшүүл. ЦСКА — «Стад Франсэ». Эрэшүүл. «Олимпия Симак» (Итали) — «Жальгирис» (Каунас). 20.45 — [illegible]. 21.15 — «Барилга ба архитектура». 21.25 — «Урда Африка, тэмсэлэ». Телеочерк. 22.00 — «Время». 22.35 — [illegible].

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000
УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-81-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.
Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина [illegible] Н-02332. Заказ № 26. Индекс 048[illegible]